

วารสารนิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน

Academic Journal of Sustainable Habitat Development

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2564

Vol.2 No.2 Jul. - Dec. 2021

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วารสารภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน

Academic Journal of Sustainable Habitat Development

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564) Vol.2 No.2 (July-December 2021)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน “Academic Journal of Sustainable Habitat Development (AJ-SHaDa)” มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่สอดคล้องกับศาสตร์พระราชา หรือนโยบายการพัฒนาของภาครัฐครอบคลุมสาขาต่าง ๆ ได้แก่ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, การบริหารจัดการ, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, การพัฒนาท้องถิ่น, ภูมิสังคมและนิเวศวิทยา, รัฐศาสตร์, รัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่บทความบทความวิจัยและความวิชาการให้แก่คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เปิดรับบทความภาษาไทยและอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

นายสิทธิชัย อึ้งภากรณ์

ดร.โกมล แพรกทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ฝาเจริญ

นายกสมาคมภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน

อุปนายกสมาคมภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บรรณาธิการ

นายคณิต อนุธรรมเจริญ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ (Editorial assistant)

นายคณาภรณ์ ธนธรรมเจริญ

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ตั้งจธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ทองดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมณ์ สีดาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สุขวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา สุวรรณประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินันต์ สะสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภพ วงศ์รอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิน หุตานวัตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบังอาจารย์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฎิภาณ สุทธิกุลบุตร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิกร มหาวัน	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
15. อาจารย์ ดร.ทิพย์สุดา ตั้งตระกูล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ฝ่ายจัดการวารสาร

นางศิรินทิพย์ ผาเจริญ

สำนักงาน

สมาคมภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน 277 หมู่ที่ 7 ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่ 50200

จัดพิมพ์โดย

ร้านธนพร เลขที่ 152/1 หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564)

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรมย์ สีตาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฎิภาณสุทธิกุลบุตร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
4. อาจารย์ ดร.เชษฐ ใจเพชร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร
5. อาจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
6. อาจารย์ วิราษ ภูมาศรี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
7. อาจารย์อุทัย ชุมเหล็ก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารภูมิเนเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2564 เป็นฉบับที่สี่ของการจัดพิมพ์ ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่าน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้พิจารณาบทความและปรับปรุงบทความให้มีคุณภาพ บรรณาธิการและคณะทีมงานจะรักษามาตรฐานการเผยแพร่ และเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวิถีชุมชนตามภูมิสังคมที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเสนอทางออกในการแก้ปัญหาสังคมให้กว้างขวางและเกิดยั่งยืนในอนาคตต่อไป

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยและบทความวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 5 บทความ ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 3 เรื่อง คือ 1) ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยพระครูสุตวรธรรมกิจ, ผศ.ดร. และ 2) ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยพระครูปลัดนิเวศ ชินวโร และ วินิจ ฝาเจริญ

บทความทางวิชาการ จำนวน 2 บทความ คือ 1) การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสุภารัตน์ จงไกรจักร และคณะ 2) การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรก ปลาตุ๋น ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอรรธรณ ปลอดภัย และคณะ และ 3) ความเป็นพลเมืองกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยชลดา แสงทา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่าน กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่สนับสนุนการจัดทำวารสารฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

(นายคณิต ธนธรรมเจริญ)

บรรณาธิการวารสาร

ทัศนะคติและความคิดเห็นในบทความของวารสารนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ข
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	ค
บทบรรณาธิการ	ค

บทความวิจัย

ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด : พระครูสุตวรธรรมกิจ, ผศ.ดร.	1
ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ : พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร , วินิจ ผาเจริญ	14

บทความวิชาการ

การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี : สุดารัตน์ จงไกรจักร, เบญจรงค์ ทองนุช, ธนภรณ์ ชูเชื้อ, สหสวรรณ พวงทอง, ณรงค์ศักดิ์ มีแก้ว	29
การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรกปลาตุก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี : อรวรรณ ปลอดภัย, ชาญเดช หมวดภักดี, ธีรนนท์ เขตต์รัตน์, จุฑารัตน์ มัคราช, อนุวัฒน์ คำสีสุข	39
ความเป็นพลเมืองกับสื่อสังคมออนไลน์ : ชลดา แสงทา	51

**ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด**
**Government cooperation private business sector and the public
sector to promote tourism at the Boon Phawet Festival,
Roi Et Province**

พระครูสุตวรธรรมกิจ, ผศ.ดร.¹

Asst. Prof. Dr. Phrakhrusutaworathamakit

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เสนอแนวทางการร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวประเพณีงานบุญผะเหวดอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ สัมภาษณ์เชิงลึก สทนากลุ่ม และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 45 คน

ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อการส่งเสริมท่องเที่ยวประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด มีรูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด ร่วมประสานทั้ง 3 องค์กร ได้แก่ 1) ธุรกิจภาคเอกชน จะต้องมีการรวมกลุ่มของธุรกิจ เพื่อเป็นประโยชน์ ในการประสานความร่วมมือกับภาครัฐ จะต้องบริหารจัดการองค์กรที่เอื้อต่อการประสานความร่วมมือ รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงธุรกิจด้านการท่องเที่ยว 2) องค์กรภาครัฐ เป็นติดต่อประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนและจริงจังมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมประชาสัมพันธ์ รณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับประชาชนให้เข้าใจ 3) ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมทั้งกระบวนการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีในการอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษา

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด; Mahachulalongkornrajavidyalaya University Roiet

Buddhist College

Corresponding Author, E-mail: Sompakdeebhu@gmail.com

วัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ ร่วมกันตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมปฏิบัติและตรวจสอบ ตลอดจนการ ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงแนวทางการร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด ซึ่งเป็นการวางยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยว 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางการประชาสัมพันธ์ 2) แนวทางการจัดการท่องเที่ยว 3) แนวทางการอนุรักษ์ การฟื้นฟูวัฒนธรรม 4) แนวทางการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้ความภาคภูมิใจและหวงแหนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นงานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

คำสำคัญ: ความร่วมมือภาครัฐ เอกชนและประชาชน; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; บุญผะเหวด

Abstract

The objectives of this research paper are 1) to study the cooperation model of the government sector, private business sector and the public sector to promote tourism at the Boon Phawet Festival Roi Et Province 2) Propose guidelines for government cooperation The private business sector and the public sector in the sustainable tourism management of the merit-making traditions This research is a qualitative research. Descriptive and analytical study methods were used. In-depth interviews, group discussions, and learning exchange forums The group of key informants consisted of government agencies, private business sector and the public sector, a total of 45 people.

The results showed that cooperation between government private business sector and the public sector to promote tourism in the Boon Phawet tradition Roi Et Province There is a suitable cooperation model in promoting tourism in the Boon Phawet Festival. Coordinating with all 3 organizations, namely 1) private sector businesses There must be a group of businesses, to benefit in coordinating with the government sector Must manage an organization that is conducive to cooperation. Including the development and improvement of tourism business. 2) Government

organizations to coordinate cooperation with the private sector to be effective. Be clearer and more serious including promoting public relations campaign about ecotourism to people to understand; 3) Local people must participate in both the process of promoting cultural tourism and traditions in the preservation and restoration of local culture. together from thinking together, sharing decisions, and solving problems. Participate in and check as well as benefit from tourism. This will lead to the promotion of sustainable ecotourism.

Suggestions for government cooperation guidelines Private business sector and the public sector in tourism management for the Bun Phawet Festival This is a strategy and strategy for tourism management in 4 approaches: 1) public relations guidelines 2) tourism management guidelines 3) conservation guidelines 4) Cultural revitalization approaches for mutual use Under pride and cherish in local cultural attractions, which are traditional events that are unique to the local area.

Keywords: Government cooperation private and public; cultural tourism; Boon Phawet

บทนำ

การท่องเที่ยววิถีไทยมีรากฐานมาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ที่นำเอาทุนทางวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นทุนทางธรรมชาติ และทุนทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และประเพณี มาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้นๆ ที่แตกต่างจากตนเพื่อเรียนรู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปะ ประเพณี เทศกาล วิถีชีวิตของคนในพื้นที่อันมากขึ้น (Richards, G., 2005) ดังนั้น ในประเทศต่างๆ ที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Boonyanupong, S., Sangkakorn, K., Suwannarat, S., Jaturapataraporn, J., and Piboonrungrroj, P., 2017) เช่นเดียวกับประเทศไทยถือได้ว่ามีทรัพยากรทางวัฒนธรรมมากเป็นอันดับต้นๆ ของภูมิภาคเอเชีย (Department of Tourism, 2020) ไม่ว่าจะเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม และชุมชนนโยบาย

ของภาครัฐและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้านการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ ของไทย ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาด้านการท่องเที่ยว แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ล้วนให้ความสำคัญกับคำว่าวัฒนธรรม โดยเฉพาะนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่จัดให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็น 1 ใน 15 สาขาย่อยของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมมากในอนาคตและเป็นจุดขายสำคัญของประเทศไทยอีกด้วย (Tourism Authority of Thailand, 2014)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีลักษณะพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพราะสังคมแต่ละแห่งต่างมีบริบททางวัฒนธรรมของตนเองอันเนื่องมาจากลักษณะภูมิศาสตร์ ถิ่นฐานที่ตั้ง องค์กรทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ สะท้อนออกมาในรูปแบบวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมจึงเป็นตัวกำหนดรูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ความแตกต่างของวัฒนธรรมจึงมีหลายระดับ รวมทั้งมีขอบเขตที่กว้างขวางและมีประเด็นที่น่าสนใจหลากหลาย การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดการขยายตัวทางการตลาดของการท่องเที่ยว (Sasong, S., Sasong, C., Niyomves, B., 2020; Khwanthong, C., and Swangkong, K., 2021) หรือการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสและการเข้าร่วมในวิถีชีวิตเก่าๆ ที่กำลังจะสูญหายไปบางท้องถิ่น เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประวัติความเป็นมาการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของตน เช่น การแสดงศิลปวัฒนธรรมประเพณี และงานเทศกาล เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าหลายประเทศพยายามที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเนื่องจากการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจนอาจจะทำให้เกิดการเติบโตของเมืองและส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่นหลักของอัตลักษณ์พื้นที่เมืองย่านประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและโลกความเป็นจริงของคนที่นี่อาศัยอยู่ ดังนั้น หากไม่มีการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นนี้จะลดทอนสำนึกของถิ่นที่ (Sense of Place) รวมทั้งอัตลักษณ์ของชุมชนลงได้ (Kirdsiri, K., 2016)

เช่นเดียวกับประเพณีบุญผะเหวดเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสานที่มีการจัดในหลายพื้นที่ทั้งในเขตตำบล อำเภอและจังหวัด แม้แต่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่เป็นดินแดนแห่งพุทธศาสนาของอีสานตอนกลาง มีวัดวาอาราม เจดียย์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาความเชื่อมั่นในพุทธศาสนาอันแข็งแกร่ง อีกทั้ง

ในพื้นที่ต่าง ๆ โดยประเพณีบุญผะเหวดเป็นประเพณีการทำบุญที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และคติความเชื่อที่มีต่อประเพณีนี้ในหลาย ๆ ด้าน ได้มีการรักษาสืบทอดต่อเนื่องกันมาช้านาน แฝงไว้ด้วยปรัชญาในการดำเนินชีวิตตามคตินิยมความเชื่อที่มีต่อเรื่องราวในประเพณีบุญผะเหวด และคติความ เชื่อตามประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน บุญผะเหวดถือได้ว่าเป็นประเพณีที่สำคัญอย่างหนึ่งของภาคอีสาน โดยเฉพาะที่จังหวัดร้อยเอ็ด ถือได้ว่าเป็นประเพณีประจำปีของจังหวัดที่จัดได้ยิ่งใหญ่เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด และยังเป็นแหล่งของวัฒนธรรมที่ดึงดูดและช่วยเสริมสร้างวิถีชีวิตของชุมชนให้เข้มแข็ง และสอดคล้องกับหลักการดำเนินชีวิตที่พึงงามของสังคม ให้ดำเนินควบคู่ไปกับวิถีชีวิตของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเช่นปัจจุบันนี้ได้เหมาะสมและกลมกลืน (Chueaphruan. J., 2020)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญเรื่องความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประเพณีงานบุญผะเหวดและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระดับความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานในระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเสนอแนวทางความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวประเพณีงานบุญผะเหวดอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาองค์ความรู้ใหม่จากทัศนะของผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) โดยผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการไว้ จำนวน 12 เดือน (มกราคม -ธันวาคม 2563) และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง(Semi -Structured Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 สำนักงานวัฒนธรรม

จังหวัด หอการค้าจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดร้อยเอ็ด และสำนักงานท่องเที่ยว
กีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด สภาวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เทศบาลจังหวัด
ร้อยเอ็ด ภาคการศึกษา จำนวน 15 คน ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 2 สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัด
ร้อยเอ็ด สื่อมวลชน รวม 10 คน และผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 3 การระดมความคิดเห็นจาก พระสงฆ์ ผู้นำ
ชุมชน รวม 20 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ
ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัด
ร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะแนวทางความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนใน
การบริหารจัดการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด เป็นการวางยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ
การท่องเที่ยว รวมทั้งการทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้จุด
ประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้เกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็น หรือแนวทางการ
สนทนาอย่างกว้างขวาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
(Participant Observation) โดยผู้วิจัยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการ
สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยผู้วิจัยจะทำการจัดเก็บ
รวบรวมข้อมูล และบันทึกข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสังเกต โดยผู้วิจัยไม่มีส่วนร่วมใน
ปรากฏการณ์นั้น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดเตรียมฐานข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ได้ง่าย
ขึ้น ด้วยการจัดทำกลุ่มข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ฯลฯ
เพื่อความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้รับ และเพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แนว
ทางการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำหลักการ 3 ประการ ประกอบด้วย การลดทอนและกลั่นกรองข้อมูล
การแสดงและพรรณนาข้อมูล และการหาข้อสรุปและตรวจผลการวิจัย เป็นกระบวนการหาข้อสรุป
และการตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด” สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด มีรูปแบบประสานกันทั้ง 3 องค์กรได้แก่ 1) ภาคธุรกิจเอกชน (ผู้ประกอบการ) มีการรวมกลุ่มของธุรกิจของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประสานความร่วมมือกับภาครัฐได้สะดวก และเป็นการร่วมระดมความคิดเห็นของธุรกิจภาคเอกชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอันจะนำไปสู่ร่วมมือกับภาครัฐที่ตรงจุดก่อให้เกิดการประสานงานที่เข้าเข้าใจร่วมกัน ทั้งการให้ข้อมูล การแก้ปัญหา การแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประสานความร่วมมือกับภาครัฐ และบริหารจัดการองค์กรที่เอื้อต่อความร่วมมือ รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงธุรกิจด้านการท่องเที่ยวร่วมกัน 2) ภาครัฐ เป็นหน่วยงานติดต่อประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในด้านต่างๆ ให้มากขึ้นให้ความสำคัญและยอมรับองค์กรภาคธุรกิจเอกชน บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง ให้องค์กรเอกชนมีบทบาทและความสำคัญที่เท่าเทียมกับภาครัฐ ในการร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น นอกจากนั้น ภาครัฐมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ รูปแบบการท่องเที่ยวให้ประชาชนได้เข้าใจและเป็นความสำคัญมากขึ้น รวมถึงการรณรงค์ให้ประชาชนนิยมท่องเที่ยว เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอันจะเป็นประโยชน์ต่อทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของประเทศโดยเร็ว 3) ภาคประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากประชาชน ให้มีโอกาสร่วมตัดสินใจ ตรวจสอบ ร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาของการท่องเที่ยวในท้องถิ่นร่วมกำหนดรูปแบบแผนงาน ตลอดจนร่วมลงมือปฏิบัติและนำไปสู่ผลประโยชน์ของประชาชนร่วมกับธุรกิจภาคเอกชน และสนองนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีกับภาครัฐ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะเชิงแนวทางการร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด ซึ่งเป็นการวางยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยว 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางการประชาสัมพันธ์ 2) แนวทางการจัดการท่องเที่ยว 3) แนวทางการอนุรักษ์ การฟื้นฟูวัฒนธรรม 4) แนวทางการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้ความภาคภูมิใจและหวงแหนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นงานประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อการส่งเสริมท่องเที่ยว งานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด มีรูปแบบการประสานงานร่วมกัน ตั้งแต่กำหนดทิศทางการพัฒนา มีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ พันธกิจ เพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก รูปแบบความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนที่มีฐานคิดจากการ “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์” ทำให้เกิดความร่วมมือการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบบูรณาการร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการในทุกระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมพร บุญเพชรแก้ว, อิสระพงษ์ พลธานี. (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศ ป่าชายเลนสิรินาถราชินี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้านความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะในบางครั้งภาครัฐไม่สามารถที่จะจัดการหรือเห็นปัญหาเองได้ทั้งหมด ซึ่งต้องอาศัยการร่วมมือจากภาคธุรกิจเอกชน (ผู้ประกอบการ) และภาคประชาชน (ชุมชน) ในการเสนอแนวคิด และการเสนอปัญหาขึ้นมาให้ทางภาครัฐได้รับรู้ หลังจากนั้นจึงจะมาทำการวิเคราะห์ การวางแผน การกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติงานร่วมกัน เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวส่วนร่วม เพราะการท่องเที่ยวในปัจจุบันส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก

แนวทางความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว งานประเพณีบุญผะเหวด ซึ่งเป็นการวางยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยว งานประเพณีบุญผะเหวด 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางการประชาสัมพันธ์ 2) แนวทางการจัดการท่องเที่ยว 3) แนวทางการการอนุรักษ์ การฟื้นฟูวัฒนธรรม 4) แนวทางการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้ความภาคภูมิใจและหวงแหนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของตัวเอง ดังนั้นข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เชิงรุก (SO) ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีรูปแบบหลากหลาย มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากลและเหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศในหลากหลายมิติ สอดคล้องกับ สุธาสนี วียาภรณ์ และคณะ (2562) ที่นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาเชิงรุกสำหรับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างจากทรัพยากรที่มี และสอดคล้องกับ ธนาวัฒน์ ปัทมฤทธิกุลและคณะ (2562) ที่กล่าวว่ากลยุทธ์เชิงรุกสำหรับศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชายแดนเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง คือ การสร้างความ

ร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความต่อเนื่องชัดเจนเช่นการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว งานเทศกาลต่างๆ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยมีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้น จากการศึกษาแนวทางความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวประเพณีงานบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี สามารถจำแนกได้ตามมิติของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ มิติด้านประวัติศาสตร์ มิติด้านวิถีชีวิตชุมชน มิติด้านสถาปัตยกรรมและมิติด้านอาหารโดยผ่านกระบวนการจัดการตามทฤษฎีการจัดการ PDCA ของ Edward Demming (Deming, W. E., 1986) ทั้งในส่วนของการกำหนดเป้าหมาย (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การติดตามและประเมินผล (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Action) สอดคล้องกับพระเอกลักษณ์ อชิโตและคณะ (2563) ได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีพุทธของวัดในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยที่สำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการของ Deming PDCA ได้แก่ 1) P = Plan การวางแผน 2) D = Do การปฏิบัติตาม 3) C = Check การตรวจสอบและ 4) A = Action การปรับปรุงแก้ไขโดยแต่ละขั้นตอนจะต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีบุญผะเหวด ได้แก่ หน่วยงานของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในฐานะเจ้าของพื้นที่และผู้ปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สอดคล้องกับศราวาสดี นวกัณห์วรกุล และดวงเงิน ชื้อภักดี (2563); ที่ศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองเก่าในประเทศไทย พบว่า ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน เช่นเดียวกับ Lim Sok Swan & Pan Yi Chieh (2017) ที่ได้กล่าวถึงความซับซ้อนและปัญหาที่ถกเถียงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงมรดกในย่านเมืองเก่าจอร์จทาวน์ว่า การจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงมรดกภายในย่านเมืองเก่าจอร์จทาวน์ รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซียมีความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างไรให้คนในชุมชนมีความเห็นพ้องต้องกันและมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมให้มากที่สุดและสอดคล้องกับ Pan Yi Chieh (2019) ได้กล่าวถึงกุญแจสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในเมืองเก่าจอร์จทาวน์ ปีนังคือความร่วมมือกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยศิริพันธ์ สังข์ทองและอารีย์ภา ถิรสัตยาพิทักษ์ (2562) ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภายในย่านเมืองเก่าภูเก็ตว่า ควรสร้างการมีส่วนร่วมใน

ด้านการรับรู้ข้อมูล ด้านการให้ข้อมูลหรือคำปรึกษา ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับและการแบ่งผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล เป็นต้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด และข้อเสนอแนะต่อการยอมรับนักท่องเที่ยวและท้องถิ่นเพื่อจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ที่จะทำให้เกิดความร่วมมือของหน่วยงานทุกภาคส่วนได้อย่างยั่งยืนและได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่ายนั้น เริ่มจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมปฏิบัติและตรวจสอบ ตลอดจนการ ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน และคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น หลักความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนที่มีฐานคิดจากการ “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์” ทำให้เกิดความร่วมมือการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบบูรณาการร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการในทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ความต้องการของภาคเอกชนต่อความร่วมมือกับภาครัฐ ส่วนใหญ่ภาคเอกชนต้องการให้ภาครัฐมีความชัดเจนในการร่วมมือกับภาคเอกชน ควรเข้าร่วมกับภาคเอกชนให้มากขึ้น ในส่วนความคิดเห็นของภาคเอกชนต่อภาครัฐ ภาคเอกชนมองถึงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่ายังมีน้อย ไม่ชัดเจน ควรมีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ ข้อเสนอแนะของภาคเอกชนเสนอแนะว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าร่วม ในกระบวนการของการส่งเสริม เพื่อส่งผลดีในทุกฝ่าย ในเรื่องของรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ภาคเอกชนมองว่าควรมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อสร้างจุดขายให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะปฏิบัติการ

ความร่วมมือที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด ควรร่วมประสานทั้ง 3 องค์กร ได้แก่ 1) ธุรกิจภาคเอกชน จะต้องมีการรวมกลุ่มของธุรกิจ เพื่อเป็นประโยชน์ในการประสานความร่วมมือกับภาครัฐ จะต้องบริหารจัดการองค์กรที่เอื้อต่อการประสานความร่วมมือ รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงธุรกิจด้านการท่องเที่ยว 2) องค์กรภาครัฐ ควรติดต่อประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนและจริงจังมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมประชาสัมพันธ์ รณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้กับประชาชนให้เข้าใจ 3) ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมทั้งกระบวนการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีในการอนุรักษ์ฟื้นฟูรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ รวมกันตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมปฏิบัติและตรวจสอบ ตลอดจนการ ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 หากมีการนำรูปแบบความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้กับหน่วยงานของทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างแท้จริง ให้ทราบถึงปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดเพื่อเป็นแนวทางของความร่วมมือให้สอดคล้องกับองค์กร และสภาพของความเป็นจริง เพื่อจะสอดคล้องประสานความร่วมมือได้ถูกต้องและประสบผลสำเร็จ

3.2 การศึกษาถึงความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ควรจะศึกษาองค์กรภาครัฐ ในด้านความร่วมมือต่างๆ กับธุรกิจเอกชน ให้ถ่องแท้และมีข้อมูลที่เป็นจริงมีความชัดเจน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชนที่มีความถูกต้อง เพื่อผลประสบผลสำเร็จของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

- ธนาวัฒน์ ปัทมฤทธิกุลและคณะ (2562). การวิเคราะห์ทัศนคติ ความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเมืองชายแดนเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง: มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-กวางตรี. วารสารรัชต์ภาคย์, 13 (30),245-255
- พระเอกลักษณ์ อชิโต, ประเสริฐ ธิลา, พระมหากฤษฎา กิตติโสภณ. (2563). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีพุทธของวัดในจังหวัดสมุทรสงคราม.วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9 (1),121-134
- มาพร บุญเพชรแก้ว, อิสระพงษ์ พลธานี. (2562). ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศ ป่าชายเลนสิรินาถราชินี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 39 (5),175-193
- ศราวุธ นวกัณฑ์วรกุล และดวงเงิน ชื้อภักดิ์ (2563); ที่ศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของเมืองเก่าในประเทศไทย. วารสารนาครบุตริปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช,13 (1),80-98
- ศิรินทร์ สังข์ทองและอารีย์ภา ภิรตยาพิทักษ์. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน:กรณีศึกษา ย่านเมืองเก่าภูเก็ต. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ,15 (1),1-21
- สุธาสนี วิทยาภรณ์, สุศักดิ์ สุวฒโท, มุฑิตา ทวีการไธ, หทัยชนก วนิศกุล, ทักษิณา แสนเย็น. (2562). แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 5 (1),115-123
- Boonyanupong, S., Sangkakorn, K., Suwannarat, S., Jaturapataraporn, J., and Piboonrungraj, P. (2017). The development guidelines of cultural tourism potential in the Lanna civilizationzone. Bangkok: The National Research Council of Thailand (NRCT).
- Department of Thailand Tourism. (2014). National Tourist Arrival to Thailand 2014 (by Nationality) Retrieved March 10, 2014
- Deming, W.E. (1986). Out of Crisis. Boston : The Massachusetts Institute of Technology Center for Advance Engineering Study.

Lim Sok Swan and Pan Yi Chieh. (2017). Heritage Tourism in George Town: A Complicated and Always Controversial Issue. Retrieved 2020, December 26, from <https://penanginstitute.org/publications/issues/1019-heritage-tourism-in-george-town-a-complicated-and-always-controversial-issue/>.

Richards, G.,(2005). Textile tourists in the European periphery: new markets for disadvantaged area?. *Tourism Review International* 8 : 323-338.

ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
Opinions of leaders and community committees on the implementation of good governance to be used in the operations of Buriram Municipality Buriram Province

พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร¹, วินิจ ผาเจริญ²

Phrakhrupalad Niwet Chinavaro, Winit Pharcharuen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้นำชุมชน ที่อาศัยในเขตเทศบาลบุรีรัมย์ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 257 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการทดสอบตามสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุอาชีพ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน; หลักธรรมาภิบาล; การปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

² วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: winit.phacharuen@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the opinion level of leaders and community committees towards the implementation of good governance in Buriram Municipality's work. 2) A comparative study of the opinions of leaders and community committees on the implementation of good governance in practice. Operation of Buriram Municipality quantitative research Classified by personal characteristics of the population. The sample group used in this study was 257 community leaders living in Buriram municipality aged 18 years and over. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation. The results showed that The opinion level of leaders and community committees towards the implementation of good governance in Buriram Municipality's operations Buriram Province Overall, it's at a high level. and hypothesis testing found that people with sex, age, occupation, educational level and length of stay in different areas

Keywords: opinions of leaders and community committees; good governance; local government

บทนำ

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นให้ดำเนินการปกครองด้วยตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประชาชน ในท้องถิ่นสามารถเลือกบุคคลขึ้นมาทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย จัดทำบริการสาธารณะ และแก้ไขจัดการปัญหาให้กับคนในพื้นที่ โดยเทศบาลจะเป็นหน่วยงานในระดับพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถรับรู้ปัญหาและความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งการเข้ามาเป็นผู้บริหารงานของเทศบาลต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็มีสภาเทศบาลทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร แต่ในสภาพความเป็นจริงการใช้อำนาจของผู้บริหารและสภาเทศบาลกลับมีปัญหาทั้งในเรื่องความขัดแย้ง การผูกขาดอำนาจ การถูกครอบงำโดยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนเรื่องความสุจริตและความ โปร่งใส นอกจากนี้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลอาจขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนในฐานะผู้บริหารและฐานะผู้แทนของประชาชน บางส่วนมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตนใช้อิทธิพลท้องถิ่น ปิดหู ปิดตาประชาชนไม่ให้รับรู้การบริหารงานและพยายามกีดกัน ไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินงาน ยังผลให้การพัฒนาท้องถิ่นและการจัดบริการ สาธารณะแก่ประชาชนได้รับผลกระทบในวงกว้าง (เอกราช รังสรรค์, 2553)

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good governance) จึงถูกนำมาใช้เพื่อให้การใช้อำนาจ และการดำเนินงานของเทศบาลดำเนินไปอย่างสุจริต โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดแผนการพัฒนา และตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหารได้ โดยในปี 2542 ได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ซื่อตรง สามารถทำงานร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น รวมทั้งต้องสร้างเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและในปี 2546 ได้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐชัดเจนขึ้น โดยมีการบัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางให้องค์กรภาครัฐทุกหน่วยงานมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน 6 ประการ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2552) ประกอบด้วย หลักนิติธรรม (Rule of law) หลักคุณธรรม (Virtues) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเห็นได้จากพันธกิจของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ คือ การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ มีความเข้มแข็ง โดยการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของคนทุกระดับ อนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชน จัดให้มีการจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสียอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เทศบาลเมืองบุรีรัมย์มีนโยบายในการพัฒนาหลายด้าน ได้แก่ นโยบายด้านการแก้ไขปัญหาคาใจความยากจน ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม ในส่วนของ โครงการของเทศบาลบุรีรัมย์ที่จะพัฒนาสามารถแยกได้เป็นรายด้านดังนี้ ด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค

สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐานมีทั้งหมด 14 โครงการ ซึ่งเป็นการก่อสร้างและซ่อมแซมถนน และปรับปรุงบำรุงรักษาเส้นทางต่างๆ ให้ทั่วถึงด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต มีทั้งหมด 32 โครงการ เป็นการป้องกันและควบคุมในส่วนของโรคต่างๆ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตลอดจนพัฒนาครอบครัวในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ด้านบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 2 โครงการ โดยปรับปรุงชุดขยาย บ่อขยะตลอดจนร่วมใจกันปลูกป่า ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีทั้งหมด 5 โครงการ โดยพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการประชาชน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดีโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม มีทั้งหมด 2 โครงการ โดยส่งเสริมและสนับสนุนวิถีชีวิตประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับของประชาชน ซึ่งเป้าหมายคือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มุ่งกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทราบถึงระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และการปรับกลยุทธ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งพัฒนาระบบการบริหารเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ จำนวน 442 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ ของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ (ข้อมูลบุคลากรเทศบาล, 2562)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ จำนวน 257 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างซึ่งคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน 0.05 และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัย

โดยผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่งคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (IOC : Index of Item objective Congruence) เกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.06 ขึ้นไปได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลอง ที่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30

คน แล้วนำมาทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งใช้สถิติในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมมติฐาน ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)

3.2 วิเคราะห์การส่งเสริมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้ค่าเฉลี่ย(X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่า t-test

3.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า F-test หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

1. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ สูง ที่สุด ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมา หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ

หลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่การปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎระเบียบและกรอบเวลาการปฏิบัติ รองลงมาการตรากฎระเบียบเป็นธรรม และการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างเสมอภาค

หลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่ เทศบาลปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ รองลงมา เทศบาลปลอดจากการทำผิดวินัย

หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ เทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน รองลงมา เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและเทศบาลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่าง ตรงไปตรงมา

หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารรองลงมาการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงประชามติและการเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจปัญหาสำคัญ

หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของชุมชน รองลงมาการใส่ใจปัญหาสาธารณะของชุมชน และการตระหนักในสิทธิหน้าที่ของเทศบาล

หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ การใช้วัสดุอุปกรณ์ในเทศบาลอย่างคุ้มค่า รองลงมา การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้สมบูรณ์ยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

สมมุติฐานการวิจัยที่ 1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีการรับรู้ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีการคิดเห็นผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน

สมมุติฐานการวิจัยที่ 2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของอายุกับระดับการคิดเห็นผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอายุ 21 -30 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป และประชาชนที่มี อายุ 41 - 50 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป

สมมุติฐานการวิจัยที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการรับรู้ระดับความคิดเห็นผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ

สมมุติฐานการวิจัยที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการรับรู้ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการศึกษากับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล พบว่า $F \text{ Prob} = .007$ มีค่าน้อยกว่า นัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

สมมุติฐานการวิจัยที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่กับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่ำกว่า 1 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่มากกว่า 10 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัว บุคคล จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรักคุณและ รวดเร็วด้วย นอกจากนี้หลักนิติธรรม เป็นหลักที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากการใช้อำนาจอรัฐและหลักนิติธรรมที่สำคัญต้องอธิบายเรื่องต่างๆ

เช่น การแบ่งแยกอำนาจการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครอง ความชอบ ด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษา การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ เทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาล พบว่า หลักนิติธรรม มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ วันดีศรี(2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด ร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักคุณธรรมเป็นการยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัยประจำชาติหลักคุณธรรมสำหรับการบริหารถ้ากล่าวถึงจรรยาบรรณ ก็จะหมายถึงการศึกษาและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการตัดสินใจภายในกรอบของมาตรฐานทางศีลธรรม หรือการศึกษาความมีพฤติกรรมอะไรบางอย่างที่ “ถูก” หรือ “ดี” สมควร หรือไม่สมควรเมื่อมองจากมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ จรรยาบรรณอาจหมายถึงศาสตร์และ หลักการเกี่ยวกับศีลธรรม เป็นหลักที่อธิบายถึงธรรมที่เป็นคุณงามความดี และคุณงามความดีอยู่ในจิตใจของมนุษย์ทุกคน โดยผู้นั้นแสดงพฤติกรรมที่เรียกว่า ศีลธรรม ซึ่งหมายถึง ภาวะที่ดีที่ชอบ ในแง่ของการบริหารองค์กรปลอดจากสิ่งไม่ดี ได้แก่ ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิด กฎหมายและปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉางผลการศึกษา การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาล พบว่า หลักคุณธรรม มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินทร์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยดังนี้ ระดับการรับรู้การบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความโปร่งใส เป็นคุณสมบัติที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา และเข้าใจง่ายอีกนัยหนึ่งโดยการเปรียบเทียบกับ การทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่คอร์รัปชันมีความหมายในเชิงลบ แสดงถึงพฤติกรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใดๆ ในลักษณะซ่อนเร้น เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน เช่น การผูกขาดอำนาจหน้าที่และการใช้ดุลยพินิจมากเกินไปโดยไม่มีหรือมีการตรวจสอบและความโปร่งใสน้อย ส่วนความโปร่งใส มีความหมายในเชิงบวก แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่รู้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่กระทำการใดเพื่อประโยชน์สาธารณะองค์ประกอบและเครื่องชี้วัดของความโปร่งใส ผลจากการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างเครื่องชี้วัดคอร์รัปชันในบริบทของสังคมไทย พบปัจจัยที่สามารถ นำมาใช้อธิบายความโปร่งใสได้ เช่น ความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบงาน ความโปร่งใส ด้านระบบการให้ทุน ความโปร่งใสของระบบการให้โทษ ความโปร่งใสด้านการเปิดเผยของระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินท์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยดังนี้ ระดับการรับรู้การบริหารงานของ เทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ วันดีศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชน เกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่าการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส มีการรับรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

4. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นการให้โอกาสให้บุคลากรหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่อง ต่าง ๆ เช่น เป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและหรือคณะทำงานโดยให้ข้อมูล ความคิดเห็น แนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติเป็นเรื่องของการเข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการปกครอง เพื่อที่จะเข้าใจในเรื่องนั้นๆ หรือการเข้าไปรู้เห็นในกิจกรรม หรือกระบวนการต่างๆ ในการรับรู้ในการตัดสินใจในการควบคุม ในการดูแลและรวม ไปถึงการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริต และกิจกรรมนั้นๆ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ประชาชนโดยส่วนรวม โดยรากฐานของการปกครองแนวธรรมาภิบาลมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน การปรึกษาหารือการวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุม

โดยประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ โชติชัชวาลกุล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลหนองเสเตา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารของเทศบาลหนองเสเตา หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินทร์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยครั้งนี้ ระดับการรับรู้การบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

5. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความรับผิดชอบเป็นการตระหนักใน สิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับ ผลดีและผลเสียจากกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารกิจการสาธารณะความเชื่อดังกล่าวและความสนใจในสังคมไทยนั้นมีแรงผลักดัน จากทั้งภายในและภายนอก สำหรับปัจจัยภายนอกหลักธรรมาภิบาลนับว่าเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความสนใจในความรับผิดชอบต่อของข้าราชการอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง ผลการศึกษา การรับรู้ของประชาชน เกี่ยวกับการบริหารการจัดการเทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาล หลักความรับผิดชอบ มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรินทร์ เพ็งสุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก

6. ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนจะครอบคลุมถึง ดัชนีที่วัดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดัชนีวัดการประหยัดและดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันเครื่องชี้ผลในการปฏิบัติหรือการประเมินของการดำเนินการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ โชติชัชวาลกุล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลหนองเสเตา ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารของ

เทศบาลหนองสะเดา หลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด หลักความคุ้มค่า มีการรับรู้ในระดับมาก

7. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนเพศชายมักจะเป็นตัวแทนของครอบครัวในการเข้ามาติดต่อกับเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จึงทำให้รับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลมากกว่าเพศหญิง ที่ส่วนมากจะมีหน้าที่ดูแลบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสกสรรค์ นิสัยกล้า (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิง มีการปฏิบัติตามปัจจัยต่างๆ ของการนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

8. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป และประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า ส่วนใหญ่จะเคยไปรับบริการกับเทศบาล มากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ทำให้ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่าจะรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวัชร หงส์คู (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครสมุทรสาคร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้การบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

9. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีการรับรู้ แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีการรับรู้ แตกต่างกับประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีความหลากหลายใน อาชีพ ย่อมทำให้มีการติดต่อประสานงานกับเทศบาลไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีการรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวัชร หงส์คู (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา

เทศบาลนครสมุทรสาครผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีการรับรู้การบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

10. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญาตรีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่า ปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีการศึกษาที่สูงกว่า จะมีความเข้าใจในกลไกและกระบวนการทำงานของเทศบาล มากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาน้อย ดังนั้น จึงทำให้มีการรับรู้การปฏิบัติงานของเทศบาลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ วันดีศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

11. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่ำกว่า 1 ปีมีการรับรู้แตกต่างกับประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ มากกว่า 10 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานาน จะมีความจำเป็นที่จะต้องเกี่ยวข้องและไปใช้บริการของเทศบาล บ่อยครั้งกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นเวลาที่น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลวัชร หงส์คุ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครสมุทรสาคร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่างกันมีการรับรู้การบริหารจัดการของเทศบาลนครสมุทรสาครตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ โดยภาพรวมผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เกิดมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขึ้นพื้นฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการเมืองการบริหาร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ การตรากฎระเบียบให้ทันสมัย ดังนั้น เทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบทุกปี เพื่อให้กฎระเบียบมีความทันสมัยตลอดเวลา

1.2 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ เทศบาลส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ดังนั้น เทศบาลควรจัดทำโครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.3 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ เทศบาลส่งเสริม ให้การดำเนินงานสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ดังนั้น เทศบาลควรเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของเทศบาลในทุกช่องทาง เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ ความถูกต้องได้

1.4 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงาน ดังนั้น เทศบาลควรจัดเวทีให้ ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนและการปฏิบัติงานของเทศบาลเพื่อให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติงาน

1.5 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน ดังนั้น เทศบาลควรจัดตั้งหน่วยงานรับแจ้งเรื่องร้องเรียนจาก ประชาชนโดยตรง เพื่อให้ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น

1.6 จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้นำและคณะกรรมการชุมชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาล ข้อที่มีการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานต่ำที่สุด ได้แก่ การรณรงค์ให้ชาวบ้านมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า ดังนั้น เทศบาลควรมีมาตรการใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและประกาศใช้อย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นแบบอย่างให้ชาวบ้านมีความประหยัดใช้ของ อย่างคุ้มค่ามากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2546). การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พรินทร์ เพ็งสุวรรณ. (2547). ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาล. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรัณยา นิลประยูร. (2551). ศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ตามการรับรู้ของประชาชน. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐแนวใหม่) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- เสกสรรค์ นิสัยกล้า. (2551). การนำนโยบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ธรรมาภิบาล) ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. (2546). การบริหารการจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิชาติ โชติชัชวาลกุล. (2546). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลหนองสะเดา หมู่ที่ 4 ตำบลหนองสะเดา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
ท้องถิ่น ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

**Enhancing the profession of straw mushroom product processing to
improve the quality of life of people in the local community Takuk
Nuea Subdistrict, Vibhavadi District, Surat Thani Province**

สุดารัตน์ จงไกรจักร, เบญจรงค์ ทองนุช, ธนภรณ์ ชูเชื้อ, สหสิวรรษ พวงทอง, ณรงค์ศักดิ์ มีแก้ว¹

Sudarat chongaikchak, Benjarong Thongnuch, Thanaporn chuchuea, Sahassawat
phuangthong, Narongsak Meekaew

บทคัดย่อ

บทความนี้มีประสงค์เพื่อการเสริมสร้างอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวิธีการศึกษาจัดเวทีชุมชน การสังเกตการณ์พัฒนาและยกระดับผลผลิตผลิตภัณฑ์เห็ดฟางเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดีจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นยกระดับเห็ดฟาง ได้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมากขึ้น ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจการเพาะเห็ดฟางมาแปรรูปมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น น้ำพริกเผาเห็ดฟาง เห็ดสามรสและแหนมเห็ด เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและมีการเสริมจากการทำอาชีพประจํามาเป็นรายได้เพื่อในการช่วยให้ครอบครัวมีเงินเก็บและสามารถนำมาใช้จ่ายในครัวเรือนได้

คำสำคัญ : การแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง (1); การตลาดรูปแบบออนไลน์(2)

¹ วิศวกรสังคมจ้างงานประเภทนักศึกษา ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Social engineers employ student types. Takuk Nuea Subdistrict, Vibhavadi District, Surat Thani Province;
Suratthani Rajabhat University, Thailand
Email: benjarong02@gmail.com

ABSTRACT

This article aims to enhance the profession of straw mushroom product processing. to improve the quality of life of people in the local community Takuk Nuea Subdistrict, Vibhavadi District, Surat Thani Province by means of education, organized a community forum Observing the development and upgrading of straw mushroom products for a value-added creative economy Takuk Nuea Subdistrict Vibhavadi District, Surat Thani Province to raise the level of straw mushrooms has been known more and more which the straw mushroom cultivation enterprises transformed into various products such as straw mushroom chili paste Tri-flavored Mushrooms and Simmered Mushrooms To generate income for the community and have a supplementary job from doing a full-time job as income in order to help the family have money to save and be able to spend in the household.

Keywords: straw mushroom product processing (1); Online Marketing (2)

บทนำ

“เห็ดฟาง” คนไทยรู้จักบริโภคอาหารจากเห็ดฟางมานานแล้ว เพราะมีรสชาติมีคุณค่าทางอาหารสูงกว่าพืชผักหลายชนิด และไม่มีการใช้สารฆ่าแมลง การเพาะก็ทำได้ง่ายวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้เพาะก็ทำได้ง่าย ส่วนใหญ่เป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการเพาะเห็ดฟางก็สามารถทำได้ตลอดทั้งปี จึงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการคิดค้นดัดแปลงวัสดุเพาะ วิธีเพาะและอาหารเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตได้มากเมื่อเกี่ยวข้าวและนวดข้าวเสร็จแล้ว พื้นที่ปลูก 1 ไร่ ถ้าได้ข้าวเปลือก 100 ถัง จะมีฟางเหลือประมาณ 3,000 กิโลกรัม การเพาะเห็ดฟาง โดยทั่วไปถ้าใช้ฟางแห้ง 10 กิโลกรัม จะผลิตเห็ดฟางสดได้ 1 กิโลกรัม ดังนั้น ฟาง 3,000 กิโลกรัม จะได้เห็ดสด 300 กิโลกรัม ซึ่งขายได้ กก.ละ 20-30 บาท จะได้เงินอีก 6,000-9,000 บาทลักษณะของการเพาะเห็ดฟางในปัจจุบัน มีอยู่หลายวิธี คือ การเพาะเห็ดฟางแบบกองสูงการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยการเพาะเห็ดฟางจากเปลือกฝักถั่ว, การเพาะเห็ดฟางแบบโรงเรือนหรืออุตสาหกรรม เป็นต้นการเพาะเห็ดฟางแบบกองสูงนั้น ในปัจจุบันไม่เป็นที่นิยมทำกันนักเพราะใช้เวลาการเพาะนาน อีกทั้งต้องเสียเวลานการดูแลรักษานานอีกด้วย ส่วนวิธีการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยนั้น กำลังเป็นที่นิยมมากเพราะมีวิธีการทำที่ง่าย ทั้งวัสดุที่ใช้เพาะก็ทำได้ง่าย และผลผลิตที่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจในที่นี้จะกล่าวรายละเอียดเฉพาะการเพาะแบบกองเตี้ยเท่านั้น สภาพอากาศที่เหมาะสมในการเพาะเห็ดฟางเห็ด

ฟางชอบอากาศร้อน อุณหภูมิ 35-37 องศาเซลเซียส ขึ้นได้ดีทั้งในฤดูฝนและในฤดูร้อนเพราะอากาศร้อนจะช่วยเร่งการเจริญเติบโตของดอกเห็ดได้ดี ส่วนในช่วงอากาศหนาวไม่ค่อยจะดีนัก เพราะอากาศที่เย็นเกินไปไม่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของดอกเห็ดฟาง สำหรับทางภาคใต้ก็สามารถเพาะเห็ดฟางได้ตลอดทั้งปี ถ้ามีฝนตกไม่มากเกินไปนักจึงเห็นได้ว่าการเพาะเห็ดฟางของประเทศไทยเราสามารถเพาะได้ตลอดปี แต่หน้าหนาวผลผลิตจะลดน้อยลงเนื่องจากอุณหภูมิต่ำ จึงทำให้ราคาสูง หลังฤดูเกี่ยวข้าวอากาศร้อนฟางและแรงงานมีมากมีคนเพาะมาก จึงเป็นธรรมดาที่เห็ดจะมีราคาต่ำลงในฤดูฝนชาวสวนมากทำนาการเพาะเห็ดน้อยลงราคาเห็ดฟางนั้นก็ดีขึ้น

ซึ่งในตำบลตะกุกเหนือ มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเพาะเห็ดฟาง และมีวัตถุดิบที่ใช้ในการเพาะเห็ดฟางเป็นจำนวนมาก ทำให้การประกอบธุรกิจฟาร์มเพาะเห็ดฟาง เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่น่าสนใจและเพื่อให้การดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จผู้ประกอบการฟาร์มเพาะเห็ดฟางและผู้สนใจลงทุนในธุรกิจนี้ จึงควรศึกษาข้อมูลและรายละเอียดในการดำเนินธุรกิจ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ จากการประกอบธุรกิจอย่างละเอียดเรื่องความขึ้นความขึ้น เป็นส่วนสำคัญในการเพาะเห็ดฟางมากเป็นตัวกำหนดการเจริญของเส้นใยเห็ดที่สำคัญ ถ้าความชื้นน้อยเกินไปเส้นใยของเห็ดจะเดินช้าและรวมตัวเป็นดอกไม่ได้ ถ้าความชื้นมากเกินไปการระบายอากาศภายในกองไม่ดี ถ้าเส้นใยขาดออกซิเจน ก็จะทำให้เส้นใยฝ่อหรือเน่าตายไปน้ำที่แช่ หรือทำให้ฟางชุ่มควรต้องเป็นน้ำสะอาดไม่มีเกลือปนหรือเค็ม หรือเป็นน้ำเน่าเสียที่หมักอยู่ในบ่อนาน ๆ จนมีกลิ่นเหม็น ก็ไม่ควรจะนำมาใช้ในการเพาะเห็ดฟางที่ได้นั้น

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อการเสริมสร้างอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ คณะผู้ร่วมโครงการมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งในช่องทางที่สามารถจุดประกายการพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์เห็ดฟางเพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปอนาคต

เนื้อเรื่อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการเพิ่มมูลค่า

การสร้างมูลค่าสินค้า หรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ สำหรับสาขาการผลิตที่พัฒนาไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเรียกว่า “อุตสาหกรรม สร้างสรรค์” (Creative Industry) ซึ่งหมายถึงกลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา

(Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งทางเศรษฐกิจและสังคมได้สร้างบรรยากาศการทำงานระบบใหม่ที่ต้องอาศัยพลังผลักดันสำคัญ คือ ความคิดสร้างสรรค์(creativity) อันเป็นที่มาของนวัตกรรม (innovation) ต่างๆ มากมายผลของความสร้างสรรค์นอกจาก จะนำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว ยังเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้มนุษย์เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีส่วนร่วมทางความคิด มีส่วนร่วมในการทำงาน และมีความอยากที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่สนุกและท้าทาย ซึ่งการแสดงออกของพฤติกรรมเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางธุรกิจขององค์กร (Florida, 2007;สมบัติกุสุมาวสี, 2558)

2. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ ในแต่ละหมู่บ้าน ชุมชนหรือ ตำบล เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้แต่ละชุมชนได้นำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมา พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการคุณภาพที่มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่มเป็นที่ เป็น ที่ต้องการของตลาด สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน และรัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่และการบริหารจัดการ เชื่อมโยงสินค้าชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังเป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละท้องถิ่นมีผลิตภัณฑ์หลักอย่าง น้อย 1 ประเภทที่ใช้วัตถุดิบทรัพยากรของท้องถิ่น ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอ เพียง และเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ การดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่ต้อง อาศัยหมู่บ้านเป็นหน่วยการพัฒนาเบื้องต้น

ผลิตภัณฑ์ ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการทางความคิดรวมถึงการบริการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมประเพณีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์คุณภาพที่มีเอกลักษณ์ มีจุดเด่น จุดขาย ที่รู้จักกันแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ หลักการพื้นฐาน

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local yet Global) ผลิตภัณฑ์และบริการที่ใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

2. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self – Reliance – Creativity) สร้างกิจกรรมที่อาศัยศักยภาพของท้องถิ่น คิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้สิ่งที่ดีที่สุด เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน ไม่ซ้ำแบบกันและเป็นที่ยอมรับทั่วไป

3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) สร้างบุคลากรที่มีความคิดกว้างไกลมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการผลิตและบริการมีจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค

หลักการดังกล่าวไม่ได้เน้นการให้เงินสนับสนุนแก่ท้องถิ่น เพราะอาจไปทำลายความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน รัฐบาลเพียงให้การสนับสนุนด้านความรู้ เทคโนโลยีที่จะพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนด้านการประชาสัมพันธ์และช่องทางการจำหน่ายสินค้าสู่ตลาดต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายหลัก 3 ประการคือ

1. มาตรฐานผลิตภัณฑ์คุณภาพระดับสากล
2. มีเอกลักษณ์เป็นที่ลือชื่อเพียงหนึ่งเดียว
3. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการปรับปรุงเทคโนโลยี

3. หลักแนวคิดในการส่งเสริมอาชีพผลิตภัณฑ์

การสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่าง เป็นกระบวนการเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายคือ ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้ภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” โดยเริ่มต้นจากการค้นหาปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ แล้วฝึกอบรมทักษะการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เป็นวิทยากรสัมมาชุมชน หมู่บ้านละ 1 คนจากนั้นกลับไปสร้างทีมวิทยากร สัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน เพิ่มเติมอีกหมู่บ้านละ 4 คน รวม 5 คน และจัดการฝึกอบรมอาชีพให้กับ ประชาชนหรือผู้แทนครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้านเป้าหมายโดยใช้พื้นที่ศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือบ้านของปราชญ์ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ติดตาม และสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

ฝึกอบรมปราชญ์ชุมชนเป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชน เป็นขั้นตอนในการคัดเลือกปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพจากที่ได้สำรวจและเรียงลำดับไว้หมู่บ้านละ 1 คน เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วิทยากรผู้นำสัมมาชีพ” เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างอาชีพบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาทักษะการถ่ายทอด องค์ความรู้ด้านอาชีพรวมถึงเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการวิเคราะห์อาชีพเชื่อมโยงการตลาดซึ่งจัดโดย ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนสถาบันการพัฒนาชุมชนกรมการพัฒนาชุมชนโดยปราชญ์ชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วจะเรียกว่า “วิทยากรสัมมาชีพ

ชุมชน” ทำหน้าที่ไปสร้างทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนฝึกอบรมอาชีพให้ครัวเรือนและติดตามสนับสนุนการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมายให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

สร้างทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมให้ทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน โดยการ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความรู้และฝึกทักษะการวิเคราะห์อาชีพและพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านอาชีพ ให้กับปราชญ์ชุมชนเพิ่มอีก หมู่บ้านละ 4 คน เพื่อให้มีความพร้อมที่จะก้าวสู่การเป็นทีม วิทยากรสัมมาชีพชุมชนที่มีประสิทธิภาพ โดย “วิทยากรสัมมาชีพชุมชน” จะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตร “วิทยากรผู้นำสัมมาชีพ” ให้กับทีมปราชญ์ชุมชน

สอนอาชีพให้ครัวเรือน เป็นขั้นตอนที่ “ทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน” หมู่บ้านละ 5 คน ร่วมกันจัดการฝึกอบรมอาชีพให้กับผู้แทนครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้านให้มีความรู้ในอาชีพและนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การให้ความรู้ภาควิชาการหรือทฤษฎี เทคนิควิธีการและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ การประกอบอาชีพ ที่ผู้แทนครัวเรือนต้องการฝึกอบรมที่ผ่านการวิเคราะห์อาชีพแล้วว่าเหมาะสม ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ และ เสริมสร้างการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หรือบ้านปราชญ์ชุมชน หรือศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เข้มแข็ง หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เหมาะสม ขั้นตอนที่ 3 ฝึกปฏิบัติอาชีพให้ผู้แทนครัวเรือนเป้าหมาย ตามที่ได้เรียนรู้และศึกษาดูงานมา

โดยมีทีมสนับสนุนการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนในพื้นที่และหน่วยงานภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมและให้การสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเป็นขั้นตอนการสนับสนุนให้ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมอาชีพที่นำความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติอาชีพไปประกอบอาชีพได้อย่างต่อเนื่องและเห็นผลสำเร็จทั้งที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทเดียวกันให้มีการรวมกลุ่มและสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพ เพื่อต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสร้างโอกาสทางการตลาดต่อไป

4. กระบวนการการเสริมสร้างอาชีพการแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดฟาง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สูตร 1 การทำลูกชิ้นเห็ดนางฟ้า

ส่วนผสม ได้แก่

- เห็ดฟาง 1 ถ้วย
- หัวไชเท้า 1 หัว
- แครอท 1 หัว
- สาหร่ายทะเลชนิดแผ่น 1 แผ่น
- เครื่องปรุง
- แป้งผสมเช่นเดียวกับแป้งชุบทอด หรือใช้แป้งชุบทอดสำเร็จก็ได้

วิธีทำ

1. สับเห็ดให้ละเอียด หัวไชเท้าและแครอทปอกเปลือกแล้วขูดด้วยเครื่องขูดมะละกอให้เป็นเส้นฝอย ๆ สาหร่ายตัดเป็นเส้น ๆ
2. นำส่วนผสมทุกอย่าง ใส่ลงในแป้งที่ผสมไว้แล้วคนให้เข้ากัน
3. ใช้ช้อนตักทอดในน้ำมันร้อนปานกลาง จนสุกเหลือง เสิร์ฟพร้อมกับผักสดต่าง ๆ และน้ำจิ้มหรือซอสพริกตามชอบใจ

หมายเหตุ ลูกชิ้นกึ่งเจสามารถนำไปใส่ผัดเปรี้ยวหวาน หรือผัดผักต่าง ๆ ก็ได้

สูตร 2 หมูยอเห็ด

ส่วนผสม

- เห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า หรือเห็ดหอม 3 ถ้วย
- แป้งหมี่กึ่งสำเร็จรูป 1 ถ้วย

เครื่องปรุง

- ซีอิ๊วขาว 1 ช้อนโต๊ะ เกลือป่น ½ ช้อนชา ซอสถั่วเหลืองปรุงรส 1 ช้อนโต๊ะ น้ำตาลทราย 1 ช้อนโต๊ะ พริกไทยป่น 1 ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

1. นำเห็ดไปปั่นในเครื่องปั่นน้ำผลไม้ให้ละเอียด โดยเติมน้ำ 1 ถ้วย
2. เทน้ำเห็ดปั่นลงในชาม ค่อยโรยแป้งหมี่ เติมเครื่องปรุงจนไปจนเหนียวพอดี

3. นำส่วนผสมใส่ลงในถาดอลูมิเนียมสีก่อน ให้มีความหนาประมาณ 1 นิ้ว ยกขึ้นใส่รังกึ่งด้วยไฟแรง 15 นาที สุกแล้วทิ้งไว้ให้เย็น ใช้มีดตัดเป็นชิ้นโต ๆ เก็บไว้ในตู้เย็นได้นาน 3-4 วัน

4. เวลาจะรับประทานสามารถนำไปยำ ผัดหรือทอดจิ้มกับซอสพริกก็ได้

สูตร 3 ข้าวเกรียบเห็ด

เครื่องปรุง

- แป้งมัน 2 ถ้วยตวง
- เห็ด 2 ซีด
- งาป่น 1 ช้อนโต๊ะ
- พริกไทย เกลือ
- น้ำ 1 ถ้วยตวง
- น้ำตาลทราย 2 ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

1) นำเห็ดมาฉีกเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำเครื่องปรุงที่เหลือทั้งหมดผสมเข้าด้วยกัน นำมาใส่เครื่องปั้นอาหารแล้วปั้นให้ละเอียด

2) ใช้อุปกรณ์แบบทำข้าวเกรียบปากหม้อ ตั้งน้ำให้เดือด แล้วนำของเหลวที่ปั้นละเอียด มาละเลงบนผ้าขนาดใหญ่เล็กตามต้องการ ปิดฝาพอสุกก็ชะใส่ตระแกรงนำไปตากแดดให้แห้ง

3) เมื่อแห้งแล้วก็นำมาทอดให้เหลือง

สูตร 4 แหนมเห็ด

วัสดุอุปกรณ์-เครื่องปรุง

- กระเทียมโขลกละเอียด
- เนื้อหมูสับ
- เกลือ
- ข้าวเหนียวนึ่ง
- เห็ดนางรมนึ่ง
- ถั่วพลูสด
- หนัวยาง
- ใบตอง

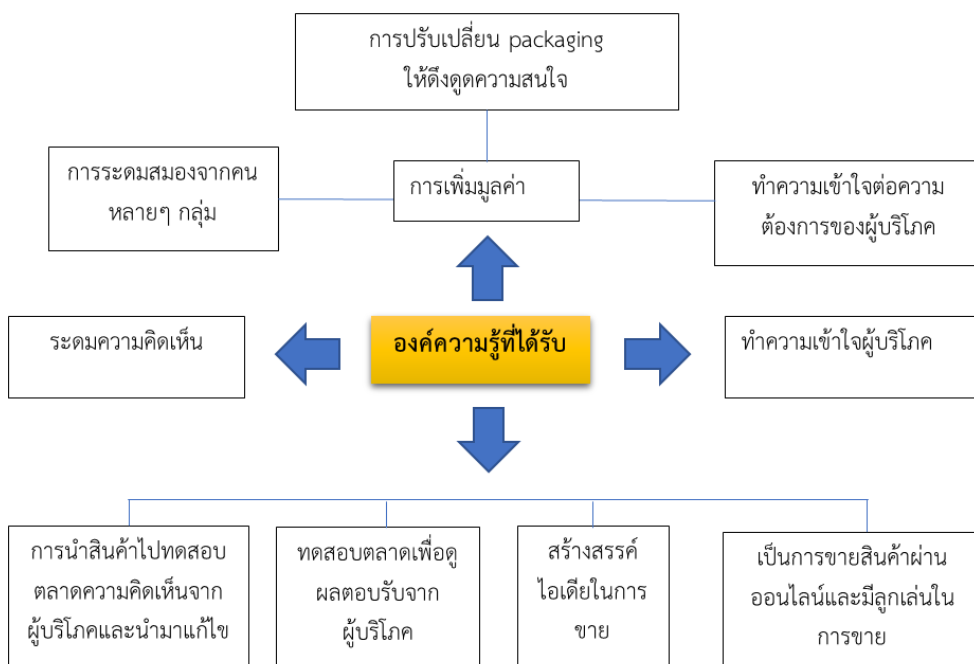
วิธีการทำ

นำเนื้อหมูสับใส่ลงไปนึ่งในหม้อไอน้ำกระเทียมโขลกละเอียดลงไป ใส่ข้าวเหนียวนึ่งตามลงไปจากนั้นใส่เห็ดนางรมนึ่งลงไปคลุกเคล้าให้เข้ากัน ได้ที่แล้วก็ให้นำมาบรรจุใส่ถุงพลาสติกมัดมิดออกจากรถให้หมด ริดด้วยหนังยางเสร็จแล้วพักไว้ประมาณ 2 วัน ก็รับประทานได้

สรุป

ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี หมู่บ้านได้ประกอบอาชีพเสริมคือการเพาะเห็ด โดยซื้อก้อนเชื้อเห็ดมาจากตลาด ซึ่งมีราคาสูง ทางกลุ่มจึงมีแนวคิดที่จะผลิตก้อนเชื้อเห็ดภายในชุมชน เพื่อลดต้นทุนในการซื้อก้อนเชื้อเห็ดจากตลาดและได้นำเห็ดที่บ้านแล้ว นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำพริกเผาเห็ดฟาง เห็ดสามรสและแฮมเห็ด เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนและมีงานเสริมจากการทำอาชีพประจำมาเป็นรายได้ เพื่อในการช่วยให้ครอบครัวมีเงินเก็บและสามารถนำมาใช้จ่ายในครัวเรือนได้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนท้องถิ่น เป็นตัวช่วยสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจในระดับประเทศ เพราะระบบเศรษฐกิจชุมชนเป็นระบบฐานรากที่จะช่วยในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจระดับประเทศให้เกิดความยั่งยืน หากชุมชนหรือท้องถิ่นทุกท้องถิ่นในประเทศไทยมีรายได้มีระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ก็จะสามารถส่งผลสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ผศ.ดร.พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์. 2554. ข้อมูลการแปรรูปผลิตภัณฑ์. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา

<http://www.foodnetworksolution.com> สืบค้นวันที่ 14 สิงหาคม 2562

สูตรการแปรรูปเห็ดและผลิตภัณฑ์เห็ด. (2561). ค้นเมื่อ สิงหาคม 14, 2562, จาก

[http://www.m-group.in.th/article/ บทความ/สูตรการแปรรูปเห็ดและผล. html.](http://www.m-group.in.th/article/บทความ/สูตรการแปรรูปเห็ดและผล.html)

สารพัดเมนูแปรรูปเห็ด. (2560). ค้นเมื่อสิงหาคม 14, 2562, จาก

http://www.okmd.or.th/upload/pdf/2560/KC/mushroom_processing.pdf

หลากหลาย 'เมนูเห็ด' ผลิตผล 'ฟาร์มคุณยุ่ง'. (2558). ค้นเมื่อ สิงหาคม 14, 2562, จาก

<https://www.komchadluek.net/news/lifestyle/207415>

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองกำแพงเพชร. 2561 ค้นเมื่อ สิงหาคม 15, 2562, จาก

<http://www.cep.cdd.go.th> ความเป็นมา แนวคิดและหลักการ OTOP

การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรก
ปลาตุก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Developing entrepreneurial potential for product processing and
adding value of catfish chili paste, Khlong Chanuan Wiang Sa, Surat
Thani Province.

อรวรรณ ปลอดภัย, ชาญเดช หมวดภักดี, ธีรนนท์ เขตต์รัตน์, จุฑาทิพย์ มัคราช, อนุวัฒน์ คำสีสุข¹
Orawan Plodpai, Chandeck, Muadpukdee, Thiranan khetrat,
Juthatat Makkarat, Anuwat Khamsisuk

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรกปลาตุก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากชาวบ้านตำบลคลองฉนวนโดยส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่บางส่วนเป็นภูเขาสลับกับที่ราบ ซึ่งมีแหล่งน้ำที่สำคัญไหลผ่านทำให้ประชาชนได้อาศัยแหล่งน้ำนี้ในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิต พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติเหมาะแก่การทำประมง เลี้ยงปลา เพาะปลูก ชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยการรวมตัวกันเพื่อผลิตสินค้าแปรรูปมีแนวคิดคือ การนำวัตถุดิบภายในชุมชนที่เหลือจากการจำหน่ายมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่ยังคงขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ ทางวิศวกรสังคมจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าให้กับชาวบ้านในชุมชน โดยมีแนวคิดที่จะพัฒนาน้ำพริกนรกปลาตุกที่มีอยู่ในชุมชน ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับน้ำพริกนรกปลาตุก ในการอบรมจะมีการอบรมเกี่ยวกับการ แปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า การจัดทำผลิตภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจ ทั้งรูปแบบผลิตภัณฑ์ โลโก้ กล้องบรรจุภัณฑ์และแนวทางในการจัดขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ และช่องทางอื่น ๆ เพื่อหารายได้เข้าสู่ชุมชน

¹ วิศวกรสังคมประจำตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี; Social Engineer in Khlong Chaan Subdistrict, Wiang Sa District, Surat Thani Province

Abstract

The article aims to develop the potential of entrepreneurs for product processing and adding value of chili paste in fermented catfish, Khlong Chanuan Sub-district, Wiang Sa District. Surat Thani Province Most of the villagers of Khlong Chanuan Subdistrict are in the lowlands. Some areas are mountains interspersed with plains. Which has an important water source flows through, allowing people to rely on this water source for agricultural occupation and livelihood The area is fertile with nature suitable for fishing, fish farming, and cultivation. Villagers set up community enterprises by joining together to produce processed products. The idea is to take raw materials within the community left from the unit to be processed to add value. Generate income for people in the community but still lacking knowledge in creative product development social engineers therefore recognize the importance of processing produce and adding value to the villagers in the community. with the idea of developing a catfish chili paste that exists in the community Passed a participatory workshop to add value to catfish chili paste in the training there will be training on processing to create added value to products Making products attractive both product forms, logos, packaging boxes and guidelines for selling products through online channels. and other ways to earn money into the community.

บทนำ

สังคมปัจจุบันภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ทั้งทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมการประกอบธุรกิจเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้ในหลายธุรกิจมีการแข่งขันกันมากขึ้นและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เน้นหนักที่การกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น นำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งในปัจจุบันชุมชนเองก็มีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กจัดตั้งขึ้น เพื่อผลิตและจัดจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้คนในชุมชนต่างสรรหาองค์ความรู้และทุนทางทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่มาสร้างผลผลิตให้เกิดรายได้ขึ้นที่สุด

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2559) ได้เห็นความสำคัญของฐานงานเศรษฐกิจและทุนชุมชน เนื่องจากเล็งเห็นว่าจะเป็นรากฐาน

อันมั่นคง ที่จะทำให้ขบวนองค์กรชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน จึงกำหนดการสนับสนุนงานดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มาตรา 7 ว่า “สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม” พอช. มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นให้ “ชุมชนท้องถิ่นมีระบบเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่มั่นคง สามารถพึ่งตนเอง และจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน” โดยรูปธรรมของการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่ผ่านมา ตั้งอยู่บนฐานคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประชาชนมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างพลังในการทำงานร่วมกัน โดยมีกรมพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการสร้างสัมมาชีพชุมชนโดยยึดหลักแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสร้างโอกาสในการฝึกอบรมสร้างสัมมาชีพ ชุมชนบ้านยอมงาม หมู่ที่ 12 ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงรวมกลุ่มกันแปรรูปเป็นปลาแดดเดียว ปลาตุกร้า ปลาไส้สวน และจะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาในท้องถิ่น นำปาลามารมควันให้แห้งแล้วนำมาตำน้ำพริกรับประทานกับผักลวก ผักสด ซึ่งมีรสชาติอร่อยจึงลองนำภูมิปัญญาที่สืบทอดมาในการทำน้ำพริกใส่เนื้อปลาทูกร้า ปรากฏว่ามีรสชาติดี และอร่อยทำให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเวียงสระ สนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อสมาชิกกลุ่ม จะได้รวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริมจากการลองผิดลองถูกในวันนั้น ได้พัฒนามาเป็นน้ำพริกนรกปลาทูกร้ารสชาติอร่อยเปิดรับประทานได้ทันทีและเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นแรกของกลุ่มสินค้า OTOP ทั้งนี้ น้ำพริกนรกปลาทูกร้ารสชาติดีได้ความมั่นใจหวานจากเนื้อปลาทูกร้า หลังจากนั้นได้ทำน้ำพริกนรกปลาทูกร้าใส่ตะไคร้ลงไปด้วย นำทั้งสองมาผัดรวมกันปรากฏว่าน้ำพริกมีรสชาติที่อร่อย จึงกลายเป็นน้ำพริกตะไคร้ใส่เนื้อปลาทูกร้าผลิตภัณฑ์นี้มีความหมายมันของเนื้อปลาทูกร้าที่มันก็ลดน้อยลง ทำให้น้ำพริกนรกรับประทานมากยิ่งขึ้นและสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้

ดังนั้น บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรก ปลาทูกร้า ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ คณะผู้ร่วมโครงการมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งช่องทางที่สามารถจุดประกายการพัฒนาและยกระดับผลผลิตภัณฑ์น้ำพริกนรกปลาทูกร้า ตำบลคลองฉนวน เพื่อสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่มจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปอนาคต

เนื้อเรื่อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นสิ่งที่ควรพัฒนาควบคู่กัน ตามแนวความคิดของ อาจารย์ศศิมา สุขสว่าง ความคิดสร้างสรรค์ เป็นจุดกำเนิดแรกของนวัตกรรม เพราะนวัตกรรมดี ๆ หลายชิ้น ก่อเกิดมาจากความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์มีได้เยอะมาก เพราะความคิดที่แปลกใหม่ แนวทางการแก้ปัญหาใหม่ คิดได้ตลอด แต่นวัตกรรมที่สามารถออกมาเป็นผลลัพธ์ เป็นชิ้นเป็นอันนั้นมันน้อยค่ะ นวัตกรรมจึงเป็นการนำความคิดสร้างสรรค์ Creativity มาต่อยอดออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมให้จับต้องได้ สร้างประโยชน์ให้กับผู้คน และสามารถสร้างผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

เศรษฐกิจของชุมชนพัฒนาศักยภาพตั้งแต่ระดับบุคคลครอบครัว และชุมชน โดยใช้กิจกรรมเศรษฐกิจสร้าง “กระบวนการเรียนรู้” ซึ่งจะทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ในขณะเดียวกันยังมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ หรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการตามแนวคิดของ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา(2544) ว่าเศรษฐกิจชุมชนมีครอบครัวเป็นหน่วยการผลิต แรงงานของสมาชิกในครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะแรงงานเป็นสิ่งที่ครอบครัวมีอยู่โดยธรรมชาติ ไม่ต้องจ้าง เป็นสิ่งที่มีมา กับสถาบันครอบครัว โดยทั่วไปครอบครัวคิดถึงการอยู่รอดก่อนแล้วจึงสะสมและค้าขาย พึ่งแรงงานในครอบครัว พึ่งทรัพยากรท้องถิ่น พึ่งตัวเองและพึ่งชุมชนก่อนและหากจะขายซึ่งเป็นขั้นตอนที่สูงก็จะขายในตลาดใกล้เคียงตัวตลาดภายในประเทศ แนวคิดนี้มุ่งให้คำนึงถึงชุมชน ศีลธรรม ครอบครัวเพื่อนบ้านและท้องถิ่นเป็นหลัก นอกจากนั้นการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์ เป็นเทคนิคที่สำคัญที่จะช่วยให้ชุมชนสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก การการผลิตสินค้าแปรรูปของตัวเองได้ โดยความหมายโดยทั่วไปจะหมายถึง การนำผลิตภัณฑ์มาเพิ่มลักษณะพิเศษหรือจุดเด่นบางอย่างให้ต่างไปจากเดิม เพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

การสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนเป็นรากฐานเศรษฐกิจ ของประเทศ ซึ่งเริ่มจากการรวมกลุ่มของประชาชนระดับฐานรากในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ ในท้องถิ่นให้เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างพลังการพึ่งตนเองและ ช่วยเหลือกันของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการ

ประกอบอาชีพทั้งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ตลอดจนเครือข่ายกลุ่มอาชีพต่างๆ ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนา ต่อยอดไปถึงระดับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ต่อไป ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา OTOP

4. วิธีการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรก ปลาตุก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โซคมกามาศ พลศรี ศุภกัญญา เกษมสุข และรัตนภรณ์ แซ่ลี (2563) ได้กล่าวถึงการแปรรูปและเพิ่มมูลค่า ไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์น้ำพริกนรก ปลาตุก ต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์และออกแบบผลิตภัณฑ์ควบคู่กันไป โดยค้นหาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไขหรือคำตอบใหม่สำหรับปัญหาต่าง ๆ และอาศัยกรรมวิธีการผลิตด้วยวิทยาการที่ก้าวหน้า ทำความเข้าใจการวิเคราะห์ปัญหาสู่การคิดออกแบบสร้างสรรค์ และปรับปรุงผลิตภัณฑ์

2) ผลิตภัณฑ์อาหารควรมีคุณภาพในระดับสูง มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีความสร้างสรรค์ในการผลิตเพื่อตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

3) แนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์น้ำพริกนรก ปลาตุก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอเวียงสระ ตำบลคลองฉนวน ต้องใช้หลักการที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) หลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม 2) การพัฒนาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 3) การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ 4) แนวคิดทางการตลาดที่มุ่งเน้นลูกค้าเป็นสำคัญและ 5) การพัฒนาทุนมนุษย์

5. หลักการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อย

การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อย ตามแนวคิดของ McBay โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 10 คุณลักษณะ ดังนี้

ด้านที่ 1 ศักยภาพแห่งความสำเร็จ ได้แก่ การแสวงหาโอกาส ความมุ่งมั่น ความมีพันธะต่องานต่องาน ความผูกพัน ความรับผิดชอบในงาน ความต้องการไฝหาทางด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ และความกล้าเสี่ยง

ด้านที่ 2 ศักยภาพแห่งการวางแผน ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การวางแผน ติดตาม การประเมินอย่างมีระบบ การแสวงหาข้อมูล

ด้านที่ 3 ศักยภาพแห่งอำนาจ ได้แก่ การชี้ชวน การชักจูง การมเครือข่าย ความเชื่อมั่นในตนเอง

คุณสมบัติที่ผู้ประกอบการควรปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในชีวิต หากไม่คิดที่จะเริ่มต้นจึงยากที่จะรู้จักความสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องผ่านความล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่า ผ่านความผิดหวังหลายต่อหลายหน แต่ทว่า การเป็นผู้ประกอบการที่ดีและประสบความสำเร็จ จะมีลักษณะร่วมที่เหมือนกันหลายประการ โดยลักษณะร่วมของผู้ประกอบการที่ดีนี้ ได้แก่

1) กระหายสู่ความสำเร็จ (Need for Achievement) ผู้ประกอบการต้องมีความรู้สึกต้องการอย่างแรงกล้าในการทำธุรกิจ หรือต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญ เนื่องจากหากไม่มีความต้องการนี้ ก็จะไม่มีความผลักดันให้ผู้ประกอบการลุกขึ้นมาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย โดยความต้องการนี้สังเกตได้อย่างชัดเจนว่าจะไม่เหมือนกับความต้องการของคนธรรมดาทั่วไป ทั้งความต้องการด้านทรัพย์สินเงินทอง ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือเรียกได้ว่า มีความทะเยอทะยานในระดับสูง

2) มีลักษณะนิสัยชอบเสี่ยง (Risk Taking) หลายคนเชื่อว่าการเป็นผู้ประกอบการนั้นจะพบกับความเสี่ยงสูงอยู่เสมอจึงทำให้หลายคนท้อตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มต้น หรือล้มเลิกโครงการในการทำธุรกิจตนเองแล้วกลับไปเป็นลูกจ้างต่อก็มี ความเชื่อเช่นนี้อาจไม่ใช่ความเป็นจริงนัก เนื่องจาก 2 ใน 3 ของผู้ที่ต้องการทำธุรกิจของตนเอง มักจะมีงานประจำหรืองานพาร์ทไทม์อยู่ก่อนแล้วหรือมีธุรกิจอย่างอื่นอยู่ พวกเขาจะไม่หุ่เมเท ทรัพยากรทั้งหมดมาทำธุรกิจของตนเองจนกว่าจะมีความพร้อม หรือตัดสินใจแล้วว่า เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าแล้วถ้าทำเช่นนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีความสามารถพิเศษในการประเมินความเสี่ยงตั้งแต่ก่อนจะเริ่มดำเนินการ พวกเขาจะพยายามทุกวิถีทางเพื่อที่จัดความเสี่ยงในการประกอบการให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วจึงค่อยตัดสินใจดำเนินการ เพราะพวกเขารู้ดีว่า ถ้าตัดสินใจอะไรผิดพลาดไป ถือเป็นการเสี่ยงสูงในการส่งผลให้ธุรกิจหยุดชะงัก

3) คิดอย่างสร้างสรรค์ และ สร้างฝันให้ยิ่งใหญ่ (To Walk again) อีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ ของผู้ประกอบการที่ดีต้องมี นั่นก็คือ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีจินตนาการที่ไม่เหมือนคนอื่น ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องเป็นความคิดสร้างสรรค์ที่อยู่ในกรอบที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงด้วย

4) ยึดมั่นไม่ย่อท้อ คุณสมบัติประการนี้เกิดขึ้นเพราะผู้ประกอบการทุกคนมักจะประสบความสำเร็จร่วมกันก็คือการเผชิญกับอุปสรรคนานาประการ ที่ถ้าโถมเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จคือ บุคคลที่ไม่ล้มเลิกอะไรง่าย ๆ และทุกคนล้วนเคยล้มเหลวมาก่อน หรือผิดพลาดมาแล้วทั้งนั้น แต่ความผิดพลาดหรือความล้มเหลวดังกล่าวไม่ได้ทำให้เป้าหมายของผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงไป หากพวกเขาเชื่อว่า ความล้มเหลวหลายต่อหลายครั้งที่

เกิดขึ้น เปรียบเสมือนบันไดที่จะทำให้พวกเขาก้าวไปสู่จุดที่สูงที่สุดได้มากขึ้นต่างหาก และวันหนึ่งเมื่อความสำเร็จที่แท้จริงมาเยือน พวกเขาจะชื่นชมมันอย่างเต็มที่

5) เชื่อมั่นในตนเอง คุณสมบัติประการสำคัญอีกประการหนึ่งของการเป็นผู้ประกอบการคือการมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเอง และแนวคิดในการทำเนิธุรกิจของตัวเอง แม้ว่าในระหว่างของการก่อร่างสร้างตัวนั้น บุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็น ญาติสนิท เพื่อนฝูง นายธนาคาร หรือกระทั่งคู่ชีวิต จะไม่เชื่อมั่นในผู้ประกอบการคนนั้นก็ตาม ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความเชื่อมั่นว่า เขาสามารถทำได้สำเร็จในงานอะไรก็ตามที่เขาตั้งใจหรือกำหนดไว้ว่าจะทำ

6) มีความสามารถในการตัดสินใจ หลายคนเชื่อว่า บุคคลคนหนึ่งมีความสามารถแตกต่างไปจากบุคคลอื่นนั้นส่วนหนึ่งมาจากความสามารถในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน และผู้ประกอบการก็เป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสามารถในการตัดสินใจที่แตกต่างและโดดเด่นจากบุคคลอื่น สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าในตัวผู้ประกอบการทุกคนจะมีสัญชาตญาณหนึ่งที่บ่งบอกว่าเมื่อใดควรตัดสินใจและเมื่อใดไม่ควรตัดสินใจโดยเฉพาะการตัดสินใจในภาวะวิกฤติว่าควรจะดำเนินการอย่างไรกับธุรกิจหรือในชีวิตของตนเองแต่อย่างไรก็ตาม หากศึกษาให้ดีแล้วจะพบว่ากระบวนการของการตัดสินใจของผู้ประกอบการล้วนผ่านการกลั่นกรองด้วยดีมาแล้วสิ้นเชิงเป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ผ่านมาและการตรวจสอบจากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นนั่นเอง

7) กล้าเปลี่ยนแปลงถือเป็นโอกาส ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หรือเรียกได้ว่าแทบคนมองว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติซึ่งจะตรงกับบุคคลทั่วไปที่มองว่าการเปลี่ยนแปลงคือ หายนะ เพราะมันสามารถพลิกชีวิตคนคนหนึ่งจากเคยมีชีวิตที่สุขสบายให้กลายเป็นยากได้ในพริบตา แต่สำหรับมุมมองของผู้ประกอบการถือเป็นเรื่องจำเป็นของชีวิต บางครั้งหลายคนพยายามค้นหาความเปลี่ยนแปลงด้วยตนเองอย่างกระหายเสียอีก

8) อดทนต่อความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการทุกคนต้องพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งไม่คาดฝันที่จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาทั้งด้านดีและด้านเลวร้าย ตลอดจนปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อธุรกิจ และมีความไม่แน่นอนอยู่ตลอดเวลา ผู้ประกอบการทั้งหลายจะรู้ดีว่าสถานการณ์แบบนี้จะไม่มีใครตัดสินใจทำอะไรมากนัก จึงควรอดทนเพื่อที่จะรอคอยสิ่งที่ดีที่สุด

9) มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า ความต้องการอย่างแรงกล้าและความคิดที่ดีเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการแตกต่างจากบุคคลอื่นเพราะคนทั่วไปรู้ว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ มักมีความคิดริเริ่มในสถานการณ์ที่บุคคลอื่นไม่สามารถทำได้

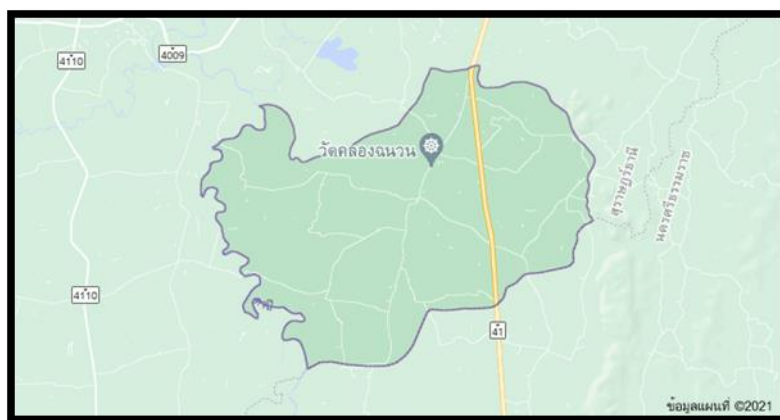
10) คุณค่าของเวลามีความสำคัญ ผู้ประกอบการที่ดีจะให้ความสำคัญต่อเวลาสูงมาก เพราะพวกเขาคิดว่าเป็นการได้ผลกำไรที่มีผลตอบแทนคุ้มค่า และไม่ต้องลงทุนใด ๆ เลย เพียงแค่ ขยันมากขึ้นอีกเล็กน้อย หรือเหนื่อยเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการตื่นเช้าหรือเข้านอน ช้ากว่าคนทั่วไป โดยคิดเสมอว่า ไม่มีงานอันไหนที่จะทำได้ทันเพราะทุกงานเป็นเรื่องที่เร่งด่วน ทั้งสิ้น และด้วยลักษณะแบบนี้ อาจทำให้พนักงานที่ร่วมงานด้วยเกิดความรำคาญเพราะมีทัศนคติ ที่แตกต่างกันออกไป

ดังนั้น การเพิ่มหรือพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อย ควรมุ่งเน้นช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าในตลาดออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้น ควรสอนเทคนิคต่าง ๆ ทั้งด้านการโพสต์ขายของ เทคนิคการถ่ายภาพ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่สามารถนำมาพัฒนาการขายให้ดีขึ้นได้ และปัจจัยที่สำคัญ คือ คุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร ซึ่งจะแสดงถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการ ปรับปรุงคุณภาพและความปลอดภัยอาหารต่อการยอมรับของผู้บริโภค

6. บริบทในชุมชน ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองฉนวน มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 90 ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 56,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.18 ของพื้นที่ทั้งอำเภอเวียงสระ ตำบลคลองฉนวนมีประชากรทั้งสิ้น 8,530 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,490 ครัวเรือน โดย ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลทุ่งหลวง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเขาหินพันธ์ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลดุสิต อำเภอฉ่ำพรรณรา จังหวัด นครศรีธรรมราช ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลสินปุน อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวน หมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านยูงงาม หมู่ที่ 2 บ้านคลองฉนวน หมู่ที่ 3 บ้านควนสูง หมู่ที่ 4 บ้านคลองกา หมู่ที่ 5 บ้านปากกา หมู่ที่ 6 บ้านปากหาน หมู่ที่ 7 บ้านควนปราง หมู่ที่ 8 บ้านไสย หมู่ที่ 9 บ้านตันแค หมู่ที่ 10 บ้านหนองเตย หมู่ที่ 11 บ้านไสขุนรงค์ หมู่ที่ 12 บ้านยอมงาม โดยส่วนใหญ่ตำบลคลองฉนวนเป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่บางส่วนเป็นภูเขาสลับกับที่ราบ ซึ่งมีแหล่งน้ำที่สำคัญไหลผ่านดังนี้ แม่น้ำตาปี คลองฉนวน คลองลำปลา คลองกา คลองควนพัง ทำให้ประชาชนได้อาศัยแหล่งน้ำนี้ในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิต ดังนั้นทางหมู่ที่ 12 บ้านยอมงามร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชนขับเคลื่อนการสร้างสัมมาชีพชุมชน โดยยึดหลักแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการสร้างโอกาส โดยการฝึกอบรมสร้างสัมมาชีพชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากหมู่ที่ 12 บ้านยอมงามมีบริบทชุมชนอาศัยอยู่ลุ่มน้ำตาปีอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติ เหมาะแก่การหาประมง เลี้ยงปลา เพาะปลูก ชาวบ้านมีแนวคิดจะเลี้ยงปลาทุกเพื่อแปรรูป สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเวียงสระ จึงสนับสนุนงบประมาณในการเลี้ยงปลา

ดุกจำนวน 20 ครั้วเรือน เมื่อปลาถูกโตเต็มที่จึงรวมกลุ่มกันแปรรูปเป็นปลาแดดเดียว ปลาตุ๋น ปลาใส่ฉนวน และจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาในท้องถิ่น ในการนำปลามารมควันให้แห้ง แล้วนำมาทาน้ำพริกกับประทานกับผักลวก ผักสด ซึ่งมีรสชาติอร่อย จึงลองนำภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาโดยการทำน้ำพริกใส่เนื้อปลาตุ๋นปรากฏว่ามีรสชาติดีและอร่อย ทำให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเวียงสระสนับสนุนให้เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เพื่อสมาชิกกลุ่มจะได้รวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริมจากการลองผิดลองถูกในวันนั้น ได้พัฒนามาเป็นน้ำพริกนรกปลาตุ๋นรสชาติอร่อยเปิดรับประทานได้ทันที และเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกของกลุ่ม และหลังจากนั้นก็ได้อัดแปลงนำทรัพยากรที่มีในชุมชน นั่นก็คือตะไคร้ซึ่งมีอยู่มากในชุมชน สมาชิกกลุ่มจึงนำมาทำเป็นน้ำพริกตะไคร้ เพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ และจำหน่ายควบคู่กันไป ทั้งนี้ น้ำพริกนรกปลาตุ๋นมีรสชาติเผ็ดมัน ได้ความมันหวานจากเนื้อปลาตุ๋น ส่วนน้ำพริกตะไคร้ ยังสามารถกลั่นหั่นของน้ำมัน จึงได้นำทั้งสองผลิตภัณฑ์มาผสมรวมกันปรากฏว่าน้ำพริกมีรสชาติอร่อย จึงได้กลายเป็นน้ำพริกตะไคร้ใส่เนื้อปลาตุ๋นผลิตภัณฑ์ชิ้นที่สามของกลุ่มที่มีความมันหวานของเนื้อปลาตุ๋นกลั่นหั่นของน้ำมันน้อยลง ทำให้น้ำพริกน่ารับประทานยิ่งขึ้นและต้นทุนการผลิตต่ำลง

แผนที่ตำบลคลองฉนวน

7. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่า น้ำพริกนรกปลาตุ๋น ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าหรือพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการรายย่อย มุ่งเน้นช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าในตลาดออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้น

1) การปรุงน้ำพริกนรกปลาตุ๋นไม่ควรใส่ผงชูรสและไม่ใส่สารกันบูด เพราะคนส่วนใหญ่หันกลับมาดูแลสุขภาพของตัวเองมากขึ้นและใส่สมุนไพรในน้ำพริก เพื่อประโยชน์ให้แก่ผู้บริโภค และ

การทำน้ำพริกนรกปลาควรทำหลายๆแบบหลายๆรสชาติ เช่น รสชาติสอริจินอล รสชาติแบบใส่ปลาร้า รสชาติแบบใส่ปลาดุกทอดกรอบ

2) การบรรจุสินค้าควรใช้กระปุกที่ปิดได้สนิท และสามารถเก็บไว้ได้นานยิ่งในสถานการณ์แบบนี้คนจะเก็บตุนอาหารไว้ให้ได้นาน เพราะไม่อยากออกไปเสี่ยงกับโรคโควิดออกบ้าน

3) การสร้างแบรนด์และออกแบบโลโก้ที่สวยงามและน่าสนใจเพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาซื้อสินค้า

4) การนำแบรนด์ไปโฆษณาในสื่อต่างๆ ที่มีคนเห็นเป็นจำนวนมาก เช่น ติดป้ายไว้นิลหรือสื่อวิทยุหรือโทรทัศน์เพื่อให้คนเห็นสินค้าและเพิ่มคนรู้จักสินค้ามากขึ้น

5) การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ปัจจุบันมีการส่งขายภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง นอกจากนี้มีคนในชุมชนไปทำงานต่างถิ่นก็จะสั่งซื้อเป็นของฝาก เพื่อนำไปฝากญาติพี่น้องบ้าง แต่ไม่มากนัก จึงเป็นข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องค้นหาช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อขยายให้คนภายนอกได้รู้จักผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมากขึ้น หรืออีกช่องทางหนึ่งคือนำไปวางขายที่ 7-ELEVEN หรือตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ

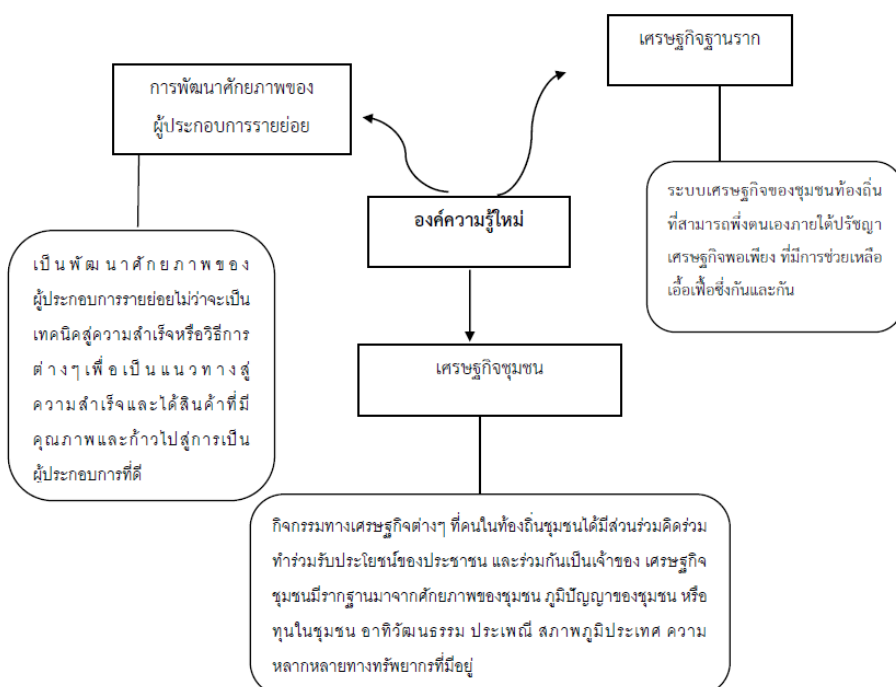
สรุป

ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ตำบลคลองฉนวนมีประชากรทั้งสิ้น 8,530 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,490 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่ตำบลคลองฉนวนเป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่บางส่วนเป็นภูเขาสลับกับที่ราบมีแหล่งน้ำที่สำคัญไหลผ่าน อุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติ เหมาะแก่การทำประมง

เลี้ยงปลา เพาะปลุก ชาวบ้านมีแนวคิดจะเลี้ยงปลาเพื่อแปรรูป สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเวียงสระ จึงสนับสนุนงบประมาณในการเลี้ยงปลา เมื่อปลาดุกโตเต็มที่จึงรวมกลุ่มกันแปรรูป และจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาในท้องถิ่น จึงลองนำภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาโดยการทำน้ำพริกใส่เนื้อปลาดุกปรากฏว่ามีรสชาติดีและอร่อย ทำให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเวียงสระสนับสนุนให้เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และการพัฒนาศักยภาพในการแปรรูปเพิ่มมูลค่าหรือพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ มุ่งเน้นช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าในตลาดออนไลน์ให้เพิ่มมากขึ้น การเพิ่มมูลค่าให้กับน้ำพริกนรกปลาดุก โดยมีโลโก้ที่เป็นจุดขายของผลิตภัณฑ์ที่สวยกว่าเดิม เป็นสินค้าส่งออกของชุมชน มีการจัดขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ และช่องทางอื่น ๆ การขยายช่องทางการขายและการโฆษณา เพื่อทำให้น้ำพริกนรกปลาดุกเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้นในชุมชนของตนเองและชุมชนใกล้เคียงและทำให้คนในชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

คณะทีมวิศวกรสังคมได้มีโจทย์ในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ เพื่อการแปรรูปผลผลิตและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรก ปลาดุก ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อแสดงศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาแปรรูปและเพิ่มมูลค่าน้ำพริกนรก เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป ดังนั้น คณะทีมวิศวกรสังคมประจำคลองฉนวน ได้องค์ความรู้ใหม่และสามารถนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิ ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

- โชติภามาศ พลศรี. (2563). การพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอาหารแปรรูป กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงปลาตะเพียนบ้านคำครตา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร. (รายงานวิจัย).อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). การส่งเสริมการพัฒนา “ระบบเศรษฐกิจฐานราก”. กรุงเทพฯ: สำนักสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชนและสำนักสื่อสารการพัฒนา
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.เศรษฐกิจฐานราก. (2563). สืบค้นจาก : https://web.codi.or.th/development_project/20201125-20029/ [14 มีนาคม 2563]
- วิโรจน์ เย็นสวัสดิ์.คุณสมบัติ10ประการของผู้ประกอบการที่ดี. (2016).สืบค้นจาก : <https://www.prosoft.co.th/Article/Detail/108376> [14 มีนาคม 2563]

ความเป็นพลเมืองกับสื่อสังคมออนไลน์ Online political citizenship

ชลดา แสงทา¹

Chonlada Sangtha

บทคัดย่อ

การเมืองในโลกออนไลน์เปรียบได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการเชื่อมต่อข้อมูลจากฝ่ายการเมืองสู่ผู้รับสารเป้าหมายการประชาสัมพันธ์ทางการเมืองนั้น สามารถที่จะกระทำได้ในหลายช่องทาง รวมทั้งสื่อออนไลน์การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองได้ใช้ช่องทางสื่อออนไลน์เป็นจำนวนมาก นอกจากสื่อออนไลน์แล้ว ในปัจจุบันนี้สื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้คนในประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่ามีผู้คนสนใจการเมืองเพิ่มมากขึ้นเพราะสื่อทางออนไลน์เนื่องจากการดูการเมืองผ่านทางออนไลน์มีความสะดวกสบายหาดูได้ง่ายเพียงแค่มือถือสื่อสารออนไลน์เท่านั้น

คำสำคัญ การเมือง,ความเป็นพลเมือง,สังคมออนไลน์

Abstract

Online politics can be an important tool in connecting information from political parties to the target audience. Political publicity can be done. There are many channels, including online media, political public relations, and many online media channels. In addition to online media Nowadays, social media is one of the most popular channels in the country. Therefore, it is evident that there is an increasing interest in politics because of the online media, because viewing politics online is convenient and easy to find with just an online communication tool.

Keywords :Politics, Citizenship, Social networking means

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Chonladasangtha7@gmail.com

บทนำ

“การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน” เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อคนหมู่มาก เราจะพยายามหลีกเลี่ยงเรื่องการเมืองเท่าใด ก็ไม่อาจทำได้เพราะการเมืองจะเวียนวนอยู่รอบตัวเรา ตลอดเวลาการเมือง เป็นสิ่งที่เราทุกคนต้องรับรู้และช่วยกันแก้ไขปัญหา เพื่อที่จะให้ประเทศของเราเดินหน้าได้อย่างสงบสุข และอีกทั้งเราทุกคนล้วนเป็นพลเมืองและต้องทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดีให้ดีที่สุดเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศเราและในยุคนี้ เป็นยุคที่ทันสมัยเราสามารถแสดงความคิดเห็นทางด้านการเมืองได้อย่างปลอดภัยผ่านทางโลกออนไลน์นั่นเอง ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกับคนหมู่มากเลยทีเดียว และจะเห็นได้ว่าประชากรของไทยส่วนใหญ่นิยมเสพสื่อจากอินเทอร์เน็ตค่อนข้างมาก ซึ่งบทความนี้จะกล่าวถึงด้านการเมืองในโลกออนไลน์และความเป็นพลเมืองทางด้านการเมืองในโลกออนไลน์เป็นอย่างไรและจะสัมพันธ์กันอย่างไร บทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองทางด้านการเมืองในโลกออนไลน์ แนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในด้านการเมือง และรวมถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามลักษณะของพลเมือง และผู้เขียนมีความหวังว่า บทความนี้อาจเป็นหนึ่งช่องทางที่สามารถจุดประกายกระแสของการสร้างความเป็นพลเมืองในทางการเมืองมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชนของประเทศไทย

เนื้อเรื่อง

1. ความเป็นพลเมืองและความสำคัญของหน้าที่พลเมืองต่อสังคม

คำว่าความเป็นพลเมืองเป็นคำที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ไม่ใช่เพียง แต่มีรัฐธรรมนูญที่ดีเท่านั้นแต่ประชาชนจะต้องเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ มีสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิและเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา เป็นต้น สังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ยึดหลักความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม ทั้งนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในสังคมประชาธิปไตยหรือพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย จึงควรมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ พลเมืองเป็นผลกำลังของประเทศซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของประเทศนั่นเอง หน้าที่ของพลเมืองดีของสังคมเป็นภารกิจที่บุคคลต้องกระทำ เพื่อสร้างคุณค่าของความเป็นมนุษย์เมื่อเกิดมาเป็นคนและค่าของคนอยู่ที่การปฏิบัติ โดยมีความรับผิดชอบเป็นหัวใจสำคัญและสอดคล้องกับบทบาททางสังคมที่แต่ละบุคคลดำรงอยู่อย่างมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งอาจเป็นหน้าที่ตามหลักศีลธรรม กฎหมาย หรือจิตสำนึกที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งถ้าประชาชนเข้าใจ

และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง ก็จะทำให้สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ สมาชิกในสังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีนั้นเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในสังคมไม่ว่าจะอยู่ในสังคมขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่และแต่ละคนต้องช่วยกันทำตามหน้าที่ให้ดีที่สุดเพื่อประเทศของเรา

2. สื่อสังคมออนไลน์

ปัจจุบันนี้สื่อออนไลน์หรือสื่อจากอินเทอร์เน็ต ได้รับความนิยมจากประชากรของไทยเป็นอย่างมาก ข้อมูลจากสถิติและพฤติกรรมผู้ใช้งาน อินเทอร์เน็ต Q1 ปี 2020 ทั่วโลกให้ข้อมูลมาว่า คนไทยใช้ อินเทอร์เน็ต 75% ต่อจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ 59% คนไทยใช้เวลาอยู่กับอินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ยประมาณ 9.01 ชั่วโมงต่อวัน มากสุดเป็นอันดับ 4 ของโลก เป็นรอง ฟิลิปปินส์ แอฟริกาใต้ บราซิล และ โคลัมเบีย ตามลำดับซึ่งจะเห็นได้ว่าประชากรของไทยส่วนใหญ่นิยมเสพสื่อจากอินเทอร์เน็ตค่อนข้างมากและเป็นที่นิยมกันตอนนี้ก็คงหนีไม่พ้นกับเรื่องการเมืองซึ่งถือว่ากำลังเข้มข้นและดุเดือดเป็นที่จับตามองของใครหลายๆ คนคำว่าโลกออนไลน์นั้นมีช่องทางการติดต่อหลากหลายช่องทางมาก ได้แก่

- **YouTube** (ยูทูป) เป็นเว็บไซต์ประเภทแชร์ไฟล์วิดีโอ ก่อตั้งเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 โดย แซต เฮอร์ลีย์ สตีฟ เซง และยาวิด คาริม ยูทูปมีบริการเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถอัปโหลดและแลกเปลี่ยนคลิปวิดีโอผ่านทางเว็บไซต์ รวมถึงการสร้างรายการโทรทัศน์ มิวสิควิดีโอ วิดีโอจากสมาชิก งานโฆษณา ผ่านเว็บยูทูป

- **Facebook** (เฟซบุ๊ก) เป็นบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ เปิดให้บริการเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 เจ้าของคือ Facebook, Inc. ผู้ก่อตั้งคือ มาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) ปัจจุบันเป็นที่นิยมและมีจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

- **instagram** (อินสตาแกรม) เป็นโปรแกรมแบ่งปันรูปภาพและคลิปวิดีโอสั้น ๆ ได้รับการคิดค้นขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ.2553 ผู้ใช้งานสามารถถ่ายรูปและตกแต่งรูปภาพได้ตามต้องการ และแบ่งปันผ่านบริการเครือข่ายสังคม โดยการตกแต่งรูปนั้นจะเน้นในแนวย้อนยุคหรือกล้องโพลารอยด์ ซึ่งมีอัตราส่วนของรูปภาพอยู่ที่ 4:3 ในช่วงแรก อินสตาแกรมรองรับการใช้งานบน ไอโฟน, ไอแพด และ ไอพอดทัช ต่อมาในเดือนเมษายน พ.ศ. 2555 ทางบริษัทก็ได้เพิ่มการรองรับระบบ แอนดรอยด์ ซึ่งรองรับตั้งแต่ แอนดรอยด์ เวอร์ชัน 2.2 โฟรโย ขึ้นไป ปัจจุบันสามารถดาวน์โหลดได้ทาง ไอทูนส์ และ กูเกิลเพลย์

- **twitter** (ทวิตเตอร์) เป็นบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทไมโครบล็อก จัดเป็นบล็อกขนาดเล็ก มีคุณสมบัติคล้ายกับบล็อกทั่วไป ทวิตเตอร์ก่อตั้งเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 โดย แจ็ก คอร์ซีเย, บิช สโตน และ อีวาน วิลเลียมส์ เจ้าของบริษัท Obvious Corp ที่ซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา

- **tiktok** (ติ๊กต็อก) (อังกฤษ: TikTok) คือแอปพลิเคชันที่เป็นบริการเครือข่ายสังคมสัญชาติจีน ติ๊กต็อกเป็นบริการประเภทไมโครบล็อกกิง (micro-blogging) ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหาวิดีโอสั้น ๆ ความยาวไม่เกิน 15 วินาที เช่น การแสดงทักษะหรือท่าเต้น การแสดงมุขตลก การร้องตามด้วยริมฝีปาก (ลิปซิงก์) เป็นต้น โดยให้บริการทางไอโอเอสและแอนดรอยด์ ติ๊กต็อกเริ่มต้นให้บริการในประเทศจีนเมื่อปี ค.ศ.2016 โดยใช้ชื่อว่า ไทวอิน ต่อมาจึงเปิดให้บริการระหว่างประเทศในปี ค.ศ.2018 จนกลายเป็นแอปพลิเคชันที่นิยมใช้กันทั่วโลก ติ๊กต็อกได้รับความนิยมมากในกลุ่มวัยรุ่นทั่วโลก โดยมีจำนวนผู้ใช้แคในเฉพาะสหรัฐถึง 80 ล้านคน

- **Bloggang** (บล็อกแก๊ง) เป็นบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทบล็อกของประเทศไทยที่เปิดบล็อกเพื่อให้บริการกับผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้นำเสนอเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ของผู้ใช้ในรูปแบบของบทความ กราฟิก หรือวิดีโอ และอนุญาตให้ผู้อื่นที่เข้ามาดูบล็อกนั้นๆ สามารถเขียนความคิดเห็นต่างๆ ลงไปได้ซึ่งแอปพลิเคชันเหล่านี้เป็นที่รู้จักกันดีสำหรับใครหลายๆ คนซึ่งในมือถือแต่ละคนต้องมีแอปพลิเคชันเหล่านี้แน่นอน และยังมีเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลต่างๆ และสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ เช่น **Pantip** (พันทิป) เป็นเว็บไซต์ของประเทศไทยที่ให้บริการกระดานข่าวสำหรับผู้ที่ชื่นชอบในเรื่องเดียวกัน ก่อตั้งโดยนายวันฉัตร ผดุงรัตน์ เปิดตัวเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2546 พันทิปให้บริการผู้ใช้โดยจัดให้มีห้องสนทนาเป็นกลุ่มใหญ่ครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ การเมือง ความรู้ กีฬา บันเทิง ศาสนา ความงาม และกฎหมาย เป็นต้นประโยชน์ของ Social networks เครือข่ายสังคมออนไลน์มีประโยชน์มากมาย ดังนี้

1. สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ในสิ่งที่สนใจร่วมกันได้
2. เป็นคลังข้อมูลความรู้ขนาดย่อมเพราะเราสามารถเสนอและแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ หรือตั้งคำถามในเรื่องต่างๆ เพื่อให้บุคคลอื่นที่สนใจหรือมีคำตอบได้ช่วยกันตอบ
3. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น สะดวกและรวดเร็ว
4. เป็นสื่อในการนำเสนอผลงานของตนเอง เช่น งานเขียน รูปภาพ วิดีโอต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้ามารับชมและแสดงความคิดเห็น

5. ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือบริการลูกค้าสำหรับบริษัทและองค์กรต่างๆ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้า

6. ช่วยสร้างผลงานและรายได้ให้แก่ผู้ใช้งาน เกิดการจ้างงานแบบใหม่ๆ ขึ้น

7. คลายเครียดได้สำหรับผู้ที่ใช้ที่ต้องการหาเพื่อนคุยเล่นสนุกๆ

8. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีจากเพื่อนสู่เพื่อนได้
และสื่อสังคมออนไลน์ ก็ยังมีข้อเสียเช่นกัน ดังนี้

1. การละเมิดลิขสิทธิ์ของทรัพย์สินทางปัญญา การทำสำเนาและลอกเลียนแบบ

2. การก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การโจรกรรมข้อมูล การล่วงละเมิด การก่อวินาศกรรมคอมพิวเตอร์

ความก้าวหน้าของระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ทางสังคม คือ เครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า “สังคมออนไลน์” (Social Network) โดยเครือข่าย สังคมออนไลน์นี้เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกซึ่งก็คือคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติและศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพและทุกกลุ่มสังคมย่อยจากทั่วโลก เป็นผู้สื่อสารหรือเขียนเล่าเนื้อหาเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่สมาชิกเขียนและทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่น ที่อยู่ในเครือข่ายของตนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เครือข่ายสังคมออนไลน์ เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีของสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายประเภท

3. การเมืองบนโลกออนไลน์

โลกออนไลน์กลายเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก เนื้อหาการเมืองบนโลกออนไลน์ค่อนข้างที่จะเข้มข้นดุเดือดและรุนแรงเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเมืองสมัยนี้ค่อนข้างที่จะเปิดเผยไม่มีการเซ็นเซอร์ใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งประชาชนก็สามารถเข้าร่วมวิพากษ์วิจารณ์ได้โดยที่ไม่มีกฎกติกาใดๆ ทั้งสิ้น เช่น การประชุมอภิปรายผล สถานการณ์การรวมตัวของกลุ่มบุคคลต่างๆ ก็มีการไลฟ์สดออกมาผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ การไลฟ์สดเผยแพร่ออกมาให้ผู้คนในประเทศได้เห็นอาจจะปะทุเป็นปัจจัยหลักๆ และเป็นแรงผลักดันชักจูงที่ทำให้คนในประเทศสนใจการเมืองมากขึ้น เพราะสามารถทำให้ผู้คนในประเทศได้ออกมาแสดงความคิดเห็นกันวิพากษ์วิจารณ์และเห็นสถานการณ์ต่างๆ พร้อมกันได้แบบรวดเร็วเพียงแค่มือถือสื่อสารเช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ไอแพด คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก ฯลฯ แค่มือถือสื่อสารพวกนี้ก็สามารถรับรู้ถึงข่าวสารทางการเมืองได้แบบรวดเร็วและทันเหตุการณ์

อินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยให้คนเชื่อมต่อกันง่ายขึ้น ขับเคลื่อนมวลชน ระดมให้คนที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวออกมาง่ายขึ้นเป็นแรงจูงใจหรือปัจจัยหลักที่สามารถทำให้ประชาชนหันมาสนใจเรื่องการเมืองได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังประสานการนัดหมายรวมตัวกันง่ายขึ้น นอกจากนี้ก็ช่วยให้คนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารง่ายขึ้น เพราะการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นแบบเรียลไทม์ มีข้อมูลที่หลากหลาย และข้อมูลก็ถูกเซ็นเซอร์ยากขึ้นเมื่อเทียบกับสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ฯลฯ ซึ่งตอนที่โลกออนไลน์ยังไม่นิยมเราก็จะเห็นข่าวด้านเดียวจากสื่อใน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ฯลฯ เป็นการนำเสนอข่าวด้านเดียวจากผู้คนที่มีความเชื่อนักข่าวเท่านั้นแต่ ณ ปัจจุบันนี้เราสามารถดูข่าวการเมืองได้จากกลุ่มคนที่ไม่ใช่อาชีพนักข่าวอีกต่อไป อาจจะเป็นกลุ่มพวกนักศึกษาหรือกลุ่มบุคคลที่สนใจเรื่องการเมืองและต้องการเสนอข่าวในฝ่ายของประชาชนเพื่อให้ทุกคนในประเทศตระหนักถึงเรื่องการเมืองและต้องการให้คนในประเทศหันมาสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันสื่อออนไลน์เป็นที่นิยมและเป็นกระแสหลักของกลุ่มผู้คนที่สนใจด้านการเมืองมากๆ สามารถสร้างฐานข้อมูลทางการเมืองเป็นจำนวนมากสู่สาธารณชน รวมถึงเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งยังสามารถทำให้ประชาชนเข้าถึงการเมืองและนักการเมืองได้ง่ายขึ้น นักการเมืองสมัยนี้ก็นิยมโพสต์และเสนอความเคลื่อนไหวของตน ซึ่งทำให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหวได้ง่ายเพียงแค่มือถือสื่อสารเท่านั้น

4. ความเป็นพลเมืองในโลกออนไลน์

พลเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมไทยเช่นเดียวสังคมอื่นๆทุกสังคมย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งหมายถึงความมีร่างกายจิตใจดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ มีประสิทธิภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าความมั่นคงให้กับประเทศชาติและการเป็นพลเมืองดีนั้นย่อมต้องการปฏิบัติตามบรรทัดฐานละชนบทรรมนิยมประเพณีของสังคมมีคุณธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอีกด้วยเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน

สื่อสังคมออนไลน์คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้ผู้คนใช้แสดงความเป็นตัวตนของตัวเอง เพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์กัน หรือแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกันรวมถึงการปฏิสัมพันธ์กันด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารทางไกลและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วยการใช้คำภาพถ่าย วิดีโอ เสียง

จากกระแสของการให้ความสำคัญของความเป็นพลเมืองของประชาชนที่หลายฝ่ายคาดหวังว่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศได้ ความเป็นพลเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่สังคมต้องการลักษณะของความเป็นพลเมืองมีผู้กล่าวไว้หลายท่าน เช่น ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2553) ได้

อธิบายถึงลักษณะพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยว่า พลเมืองที่ดีจะปฏิเสธระบบอุปถัมภ์และพลเมืองเหล่านี้ จะรวมตัวกันกลายเป็นสังคมพลเมืองที่ประชาชนใส่ใจในความเป็นไปและปัญหาของประเทศ จึงได้สรุปลักษณะพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1) มีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ 2) เห็นคุณค่าเหมือนกัน 3) ยอมรับความแตกต่าง 4) เคารพสิทธิผู้อื่น 5) รับผิดชอบต่อสังคม 6) เข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม และพลเมืองดีมีหน้าที่ต้องสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเองครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

เมื่อได้พูดถึงเรื่องออนไลน์กับการเมืองแล้วหลายๆ คนต้องคิดถึงหลักๆ ก็คือฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชน ซึ่งเมื่อก่อนข่าวทางการเมืองส่วนใหญ่แล้ว มักจะเห็นแค่ในโทรทัศน์และวิทยุเป็นหลัก ซึ่งยากมากที่บุคคลรุ่นใหม่หรือสมัยใหม่จะมานั่งฟังทางวิทยุและเมื่อมีอินเทอร์เน็ตเข้ามา ก็ทำให้มีคนนิยมมากขึ้นซึ่งความนิยมทางสื่อออนไลน์นั้น ทำให้คนที่สนใจทางการเมืองอยู่แล้วออกมาสร้างเพจขึ้นมาและทำการเผยแพร่เรื่องการเมืองเช่น เพจที่คอยอัปเดตเรื่องการเมืองตลอด เพจการเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ ซึ่งเจ้าของเพจเหล่านี้ค่อนข้างที่จะมีวัตถุประสงค์ที่ค่อนข้างคล้ายกัน ก็คืออยากให้ประชาชนในประเทศออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองอยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองให้มากกว่านี้ และในโลกออนไลน์สามารถแชร์ได้จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้ง่ายมากๆ ซึ่งส่วนใหญ่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการประชุมรูปภาพต่างๆ ที่ถูกบันทึกจากการประชุมต่างๆ เนื้อหาสาระแบบสรุปหรือคลิปวิดีโอต่างๆ เมื่อการประชุมได้เสร็จสิ้นลงข่าวนี้นิตหรือแฟนเพจต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองต่างๆ ก็ได้พากันออกมาแชร์และแลกเปลี่ยนความรู้กันวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่างๆ นานๆ ซึ่งถือว่าโลกออนไลน์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้คนในประเทศกล้าที่จะออกมาแสดงความคิดเห็นต่างๆ ผ่านคอมเมนต์หรืออาจจะเป็นกลุ่มที่ถูกตั้งขึ้นเพื่อพูดคุยเรื่องการเมือง โดยเฉพาะก็ได้ อีกทั้งยังสามารถตั้งแฟนเพจขึ้นเอง โดยที่使人ทั่วไปไม่สามารถรู้ได้ว่าเจ้าของเพจเป็นใคร ทำให้เพจที่ตั้งขึ้นมาสามารถพูดคุยเรื่องการเมืองได้แบบไม่ต้องเกรงกลัวใครเพราะไม่มีใครสามารถรู้ได้ว่าเขาเป็นใคร นอกเสียจากเขาได้เปิดเผยตัวตนของตัวเองออกมา แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดเผยตัวตนแต่อย่างใดและมุ่งเน้นนำเสนอแต่เรื่องทางการเมืองโดยเฉพาะและมีเนื้อหาที่ค่อนข้างมีความรุนแรงไม่มากนักยอ อีกทั้งยังเป็นตัวหลักที่นำเสนอสถานการณ์ทางการเมืองให้ผู้คนทั่วประเทศ ได้เห็นถึงสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันว่าเป็นอย่างไรบ้างซึ่งเพจต่างๆ ได้ออกมาโพสต์ถึงสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันไว้มากมายและทำให้มียอดติดตามแชร์ต่อๆ กันมากมายซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ทำให้ประชาชนเข้าหาการเมืองได้ง่ายขึ้นและสนใจติดตามข่าวสารการเมืองได้ง่ายขึ้นและการสื่อสารกันทางออนไลน์เป็นปัจจัยหลักๆ ที่ชักจูงให้ผู้คนในประเทศออกมามีส่วนร่วมทางการเมือง ออกมาแสดงจุดยืนของตัวเองซึ่งถือว่าเป็น

หน้าที่ของพลเมืองอยู่แล้วจะเห็นตัวอย่างได้ชัดเจนก็คือ การตั้งมือบรวมตัวกันของประชาชนและกลุ่มนักศึกษาเพื่อแสดงจุดยืนทางการเมืองและเรียกร้องประชาธิปไตยกลับมา ซึ่งในสื่อทางโลกออนไลน์ได้แสดงผ่านทางไลฟ์สดเพื่อให้คนทั้งประเทศเข้ามาให้กำลังใจแก่ผู้คนที่ต่อสู้อยู่ในมือบและสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้ตลอดเวลาที่มีการไลฟ์สดอยู่สร้างความปลุกใจให้แก่คนที่รับชมผ่านออนไลน์รู้สึกอยากไปบ้าง เพื่อช่วยเหลือประเทศและแสดงจุดยืนของตัวเองตามหน้าที่ของพลเมืองคนหนึ่งอีกทั้งยังมีการถ่ายภาพสถานการณ์ต่างๆ ไว้แล้วเอาลงตามเพจต่างๆ ซึ่งถือว่ามีคนสนใจเป็นอย่างมากยอดไลค์ยอดแชร์เยอะมาก และยังทำให้คนที่ค่อนข้างไม่ค่อยสนใจทางการเมืองหันมาสนใจทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังนั้น โลกออนไลน์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับยุคนี้ไปแล้ว เพราะมีความสะดวกสบายในการเข้าถึง และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนหันมาสนใจเรื่องการเมือง และกล้าที่จะออกมาวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการเมืองเพิ่มมากขึ้น และถือว่าเป็นการออกมาทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดีอีกด้วย

สรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการเมืองในประเทศ สื่อออนไลน์ตอนนี้เป็นที่นิยมชมชอบของประชากรไปแล้ว ดังนั้นการเสนอข่าวทางด้านการเมืองจะไม่ยากอีกต่อไป และยังทำให้ผู้คนเข้าถึงได้ง่ายสะดวกสบายเพียง แค่อินเทอร์เน็ตมือถือและโซเชียลมีเดีย เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยให้คนเชื่อมต่อกันง่ายขึ้นและสามารถขับเคลื่อนมวลชน ระดมให้คนที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวออกมาง่ายขึ้น ประสานการนัดหมายรวมตัวกันง่ายขึ้น นอกจากนี้ก็ช่วยให้คนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารง่ายขึ้น เพราะการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นแบบเรียลไทม์ มีข้อมูลที่หลากหลาย และข้อมูลก็ถูกเซ็นเซอร์ยากขึ้นเมื่อเทียบกับสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ กับอุปกรณ์สื่อสารก็สามารถติดตามตามข่าวสารทางด้านการเมืองและสามารถออกมาวิพากษ์วิจารณ์ได้ง่ายอีกด้วยและยังถือว่าทำหน้าที่ของพลเมืองทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย และเนื่องด้วยรายวิชานี้เกี่ยวกับพลเมืองเราก็คาดหวังว่าจะได้เห็นประชาชนออกมาทำหน้าที่ของตนเองใช้สิทธิ์ของตนเองให้มากที่สุดละจากกระแสของการให้ความสำคัญของความเป็นพลเมืองของประชาชน ที่หลายฝ่ายคาดหวังว่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศได้ ความเป็นพลเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่สังคมต้องการลักษณะของความเป็นพลเมือง

องค์ความรู้ที่ได้

ทำให้เรารู้จักคำว่าพลเมืองมากยิ่งขึ้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าพลเมืองมากยิ่งขึ้น เพราะทุกวันนี้ เราอาจจะลืมตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้และทำให้รู้ว่าหน้าที่พลเมืองสำคัญกับเราและประเทศชาติมากแค่ไหน ทำให้เรารู้ว่าการเมืองเป็นสิ่งที่ไม่ไกลตัวอีกต่อไปเราสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ตลอดเวลาเพียงแค่ว่าสนใจและทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดีทำให้เรารู้ว่า 1 เสียงของเรามีค่ามากแค่ไหนถ้าเกิดว่าเราแชร์เรื่องการเมืองไป 1 ครั้งจะเป็นประโยชน์ให้ผู้อื่นที่ได้เห็นเรื่องราวทางการเมืองได้อีกมากมายและเรายังสามารถเข้าไปติดตามสถานการณ์ทางการเมืองได้ในทุกๆ วัน เพราะการเมืองมีผลกระทบต่อตัวเราไม่มากนักน้อย ซึ่งเราต้องติดตามสถานการณ์ทางการเมืองเรื่อยๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตตนเองและคนในประเทศ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ

เอกสารอ้างอิง

- จันจิรา สมบัติพูนศิริ.(jan 7, 2019). ‘Digital Politics’ การเมืองใหม่ในโลกดิจิทัล กับ จันจิรา สมบัติพูนศิริ.สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2563,จาก <https://www.the101.world/one-on-one-ep-37/>
- ณรงญา ตัญญาพัฒนกุล.(Aug 20, 2020). WhatsHappeninginThailand: เมื่อการเมืองออนไลน์ลงสู่ท้องถนน.สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563,จาก <https://www.the101.world/surachanee-sriyai-interview/>
- ถวิลวดี บุรีกุล.(2554).ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย.สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 256,จาก http://www.kpi.ac.th/media_kpiac.th/pdf/M10_452.pdf
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2556). ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2563, จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/research/147397.pdf>
- นันทวิช เหล่าวิทยา.สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารการเมืองไทย.สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563, จาก https://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_12/pdf/aw015.pdf

พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก.สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563,จาก

<https://sites.google.com/site/hnathiplmeuxng008/phlmeuxng-di-khxng-prathes-chati-laea-sangkham-lok>

ยุทธพร อิศราย.(2547).อินเทอร์เน็ตกับการเมืองไทย.สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563,จาก

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>

วิศาล ศรีมหาโร.(5 เมษายน 2562).ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพความเป็นพลเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตย : กรณีศึกษาเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี.สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563,จาก

<file:///C:/Users/ACER/Downloads/241856-Article%20Text-832921-1-10-20200428.pdf>

หน่วยที่ 9 การเมืองยุคดิจิทัล (Digital Politics). สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563, จาก

www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/หน่วยที่%209.pdf

อัจฉรา อยุทธศิริกุล.(2561). การศึกษาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของ

นักเรียนมัธยมศึกษา.สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2563,จาก

<http://ithesisir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2280/1/57262319.pdf>

แสงเดือน ผ่องพุ่ม.(ตุลาคม 2556).สื่อสังคมออนไลน์แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้(Social media :

How to application).สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563,จาก http://digitalasia.co.th/wp-content/uploads/2016/12/6685991_0004.pdf

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.การศึกษาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ.สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2563,จาก <http://bps.sueksa.go.th/wp-content/uploads>

Narongyod Mahittivanicha.(February 1, 2020).สถิติและพฤติกรรมผู้ใช้งาน Internet Q1 ปี 2020 ทั่วโลก (รวมประเทศไทย).สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2563,จาก

<https://www.twfdigital.com/blog/2020/02/global-digital-usage-stat-q1-2020/>